

DOMOVINA

Upravništvo „Domovina“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovina“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 19.711.

Sokolske armade v beli Ljubljani

Tako veličastne sokolske prireditve še nismo imeli v državi

Že od nedelje sem so se zbirale sokolske čete iz vseh pokrajin države v naši lepi Ljubljani. V nedeljo popoldne so prispeli tudi trije vlaki češkoslovaških Sokolov in Sokolic. K svečanemu sprejemu bratskih gostov se je zbrala pri postaji ogromna množica nad 40.000 ljudi, ki je z iskrenim slovanskim čuvstvom pozdravljala brate naše najmilejše zaveznice Češkoslovaške. Dalje so v nedeljo prišli v Ljubljano že tudi oddelki vojske in 200 Sokolov mornarjev s sinje Adrije, da nastopijo obenem s Sokolstvom. V ponedeljek smo pozdravili prihod ruskih Sokolov in Sokolic in neštivilnih sokolskih čet iz naših južnih krajev. Z vsakim vlakom so prišle nove množice. Ta dotok se je nadaljeval še v torek in se je zaključil šele v sredo, ko so se začele prave svečanosti.

Tolikih množic še ni bilo zbranih doslej na nobeni sokolski prireditvi v naši državi in tako svečane manifestacije za sokolsko misel še naša Jugoslavija ni doživela.

Prvi pokrajinski sokolski zlet v Ljubljani je mejnik, ki je pokazal, da je Sokolstvo ustvarjajoča sila. Sokolstvo, ki mu je prvi smoter telesno in duševno zdravje naroda, vrši tudi važno narodno nalogo, ker zbližuje in druži posamezne pokrajine v državi. To so veliki smotri, ki dajejo Sokolstvu tisto gibalno silo, da bo ostala sokolska misel vedno mlada, vedno enako razgibana. Sedemdeset let je poteklo, odkar se je ustanovil prvi jugoslovanski Sokol, Sokol Ljubljana. Kakor so naši rodoljubi pred sedemdesetimi leti pod tujim jarmom bili neustrašen boj za sokolsko misel, tako tudi danes, ko je jugoslovanski narod svoboden, sokolska misel ni izgubila na svojem pomenu. V bistvu so ostali smotri Sokolstva enaki. Le v tem je razlika, da je Sokolstvo prej budilo narod, da je vztrajal v borbi proti tujcu, a zdaj vrši rodoljubno nalogo krepitve narodne zavesti in narodnega ponosa, obenem pa uedinjuje naš narod od Triglava do Vardarja.

Velika pa je naloga Sokolstva tudi v tem, da druži Slovane. Sokolstvo je slovansko in je močna vez med slovanskimi narodi in državami. Takih krepkih vezi potrebujemo v da-

našnjih časih v borbi proti tujim nasprotnikom, ki so vsem Slovanom eni in isti.

Ko to pišemo, se pričenjajo ljubljanske sokolske svečanosti. Ne moremo še objaviti poročila o poteku. Pozdravljamo sokolske armade, ki so zbrane v Ljubljani iz vse države in iz slovanskega severa. Naj bo prvi ljubljanski pokrajinski zlet velik korak naprej do sokolskih smotrov.

Četrta obletnica smrti našega velikega dr. Žerjava

Hitro teče čas. Že četrtri smo v torek dne 27. junija obžalovali dan, ki je vzel nam Slovincem in vsem Jugoslovenom velikega voditelja, borce in narodnega delavca, nepozabnega dr. Gregorja Žerjava. V teh hudih časih bi potrebovali njegovega duha, njegovo delovno silo in njegovo neomajno voljo.

Hudo rano, ki nam jo je zadala Žerjavova smrt, občutimo danes prav tako kakor na dan njegove smrti in občutili jo bomo še dolgo.

Zato bo veliki pokojnik ostal v večnem spominu med nami.

V torek dopoldne se je ob pokojnikovem grobu vršila spominska slovesnost. Številni prijatelji pokojnika so se v tihi žalosti zbrali ob grobu in položili nanj venec, da dado izraza svoji hvaležnosti velikemu pokojniku za vse njegovo ogromno delo, ki ga je storil za Slovence kakor tudi za ves jugoslovanski narod.

Nekaj besed o brezobrestnih posojilih

Junijska številka «Združnega vestnika», glasila Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, je objavila poučen članek o brezobrestnih posojilih, ki ga objavljamo v celoti:

«V zadnjem času se je pojavila pri nas nova vrsta zadrug, ki na debelo ponuja brezobrestna posojila. Način poslovanja teh zadrug je v glavnem naslednji: Ob pristopu plača član delež in pristopnino. Pristopnina so po večini visoke. Število deležev, ki jih mora pristopivši plačati, je večših odvisno od posojila, ki ga želi dobiti od zadruge. Pri nekaterih je predpisan tudi nabitni prispevek. Član se obveže, da bo redno mesečno vlagal neki najmanjši znesek, ki je navadno določen odstotno od vsakega tisoča želenega posojila. Vloge se ne obrestujejo. Vplačevati pa jih mora član toliko časa, dokler ne prištedi gotov del želenega posojila, na primer 15 odstotkov. Predpisani znesek se lahko vplača tudi enkrat. Ko je član z mesečnimi vlogami ali tudi z enkratnim ali večkratnim večjim vplačilom plačal za višino zaprosenega posojila določeni znesek, postane upravičenec za posojilo. Posojilo pa dobi šele tedaj, ko se je zbralo toliko denarja, da pride na vrsto po vrstnem redu upravičencev. Dana posojila se zavarujejo po večini hipotekarno ali lombardno in se vračajo v mesečnih obrokih v določenem odstotku od vsakega tisoča danega posojila. Posojila so brezobrestna. Plačevati se pa morajo obenem z vračilnimi obroki druge dajatve pod naslovom upravičenih prispevkov, stroškov, provizij ali sličnega.

Nazivanje posojil za brezobrestna ustreza sicer po obliki, nikakor pa ne dejansko. Če upoštevamo vse pristojbine, stroške, provizije in brezobrestno ležanje vlog, vidimo, da niso te dajatve nič manjše od običajnih obresti za enake vrste posojil, včasih pa so še višje. Te dajatve so preprosto človeku pod različnimi naslovi, pri nekaterih zadrugah bolj, pri drugih manj prikrite, pri eni zadrugi so te višje in druge nižje, pri drugi obratno, toda končni učinek je približno pri vseh enak. Saj drugače tudi biti ne more. Tudi te zadruge imajo stroške in mnogokrat prav velike, posebno za akvizicijske posle.

Poleg nazivanja posojil za brezobrestna opazamo pri teh zadrugah, da njihovi agentje in njihova propagandna sredstva ne pojasnijo ljudem, kako je glede čakalne dobe za posojilo. Če in kdaj bo posojilo izplačano, je docela odvisno,

tudi če izvzamemo možnost konjunkturnih izgub in izgub v primerih nezadostnega zavarovanja aktiv, od hitrosti in obsega štedljivosti članov. Tako je nevarnost, da pride pri zastoju dotoka novega članstva in novih vlog do zastoja pri dajanju kreditov. Dosedanja praksa pri tujih gradbenih hranilnicah in posojilnicah je pokazala, da pride član do posojila povprečno po 19 letih. Pa naj bo pri kateri zadrugi čakalna doba tudi krajša, čemu se pa ljudem to ne pove? Izjema velja za prve člane, ker v začetku ljudje hitro pristopijo v množicah, tako da dobe prvi kmalu posojila.

Ko pridejo ljudje do spoznanja, da veliko opusti nadaljnje varčevanje. Čeprav v primeru opustitve nadaljnje štednje član ne izgubi svojih vlog, izgubi pa obresti vlog in pristojbine, ki jih je moral plačati. Velikokrat je opustitve štednje otežkočena z odpovednimi določili. Skoro pri vseh pa se v primeru opustitve štednje izplačajo prihranjeni zneski šele po daljši dobi.

Zatiranje šmarnice

Banska uprava dravske banovine razglasa: Gospodarska korist banovine, ohranitev dobrega glasu naših vin in zdravje naroda zahtevajo, da se škodljiva šmarnica in druge samorodne čimprej iztrebijo.

Najuspešnejši način pobiranja šmarnice je zeleno precepljanje in krčenje. Zeleno precepljanje se priporoča v mlajših, krčenje pa v starejših šmarničnih nasadih.

Banska uprava bo v okviru proračunskega načrta podpirala zatiranje šmarnice na naslednje načine:

Dovoljevala bo za vsak uspešno precepljen trs šmarnice v izrazito vinorodnih legah po 0.20 Din nagrade; zaradi omejenih sredstev se bodo mogli upoštevati le manjši vinogradniki v slabih gmočnih razmerah. Pravilno opremljene prošnje za te nagrade je vložiti najpozneje do 20. septembra letos preko občinskih uprav in sreskih načelstev. Prošnjam je priložiti potrdila občinskih uprav o številu letos uspešno precepljenih trsov šmarnice (o čemer se je organ občinske uprave na licu mesta prepričal) in o tem, ali je položaj res izrazito vinoroden, kakor tudi o gmočnem stanju prosilca.

Odločilne važnosti sta seveda sposobnost in zanesljivost vodstva, kateremu je izročeno upravljanje zadruginega premoženja in prihrankov, kajti pri dobrem upravljanju taka zadruga lahko doseže tudi povoljne uspehe. Žal nam pa dosedanja tuja praksa ne kaže teh podjetij v najboljši luči.

V Nemčiji jih je novi zakon, ki je uvedel državno nadzorstvo nad njihovim poslovanjem, pognal dve tretjini v likvidacijo. V Avstriji so ustanavljanje novih kratkomalo prepovedali, nad obstoječimi pa slično kot v Nemčiji uvedli strogo nadzorstvo. V določenih, v zakonu točno navedenih primerih se morajo ukiniti tudi obstoječe. Med temi primeri je na primer navedena nevarnost za vloge hraniteljev, zapostavljanje enega dela hraniteljev in podobno. V Avstriji so poleg navedenih ukrepov za gradbene zadruge prepovedane tudi vse druge «smotrne štednje» (Zweckspargeschäft). Nova tovrstna podjetja se ne smejo ustanavljati, obstoječa pa morajo likvidirati.

Precepljanje šmarnice v slabših legah se odločno odsvetuje in se v takih primerih ne bodo odobrile nagrade.

Banska uprava bo dovoljevala za vsaka dva letos izkrčena trsa šmarnice v izrazito vinorodnih legah po en cepljen trs plemenitih sort iz banovinskih trsnic, ki so v Pekrah (pošta Limbuš), v Kapeli (pošta Slatina-Radenci), pri Sv. Uršuli (pošta Dramlje), v Leskovcu (pošta Krško), v Kostanjevici, v Drašičih (pošta Metlika), na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru in na kmetijski šoli na Grmu (pošta Novo mesto). Tudi ta prispevek se bo zaradi omejenih sredstev mogel dovoljevati samo res najpotrebnejšim vinogradnikom. Prošnjam je priložiti potrdila občinskih uprav o številu letos izkrčenih trsov šmarnice, ki jih nameravajo vinogradniki zamenjati z zlahnimi trtami, dalje o tem, ali je položaj res izrazito vinoroden, izjave o gmočnem stanju prosilcev in potrdilo od navedenih banovinskih trsnic, da so prosilci trsje pri njih naročili.

Podatke o prošnjah bodo pregledala sreska načelstva preko sreskih kmetijskih referentov.

Prošnje je opremiti s kolki po 5 Din. Reševalno opremljene dospele, dokler ne bodo pro-

K. M.:

Črni mož

Povest iz preteklih dni.

«Bila je mesečna noč. Svetlo je bilo skoraj tako kakor podnevi. Sedel sem tam na jasi, kjer so pred leti zasuli starj rudnik. Tedaj je nekaj v grmovju zaprasketalo. Ko sem pogledal tja, je stal pred mano nekdo, pravi orjak. Do zob je bil oborožen, na obrazu pa je imel krinko.

«Črni mož! sem vzkliknil in skočil pokoncu, da bi nabil puško. On pa ni rekel niti besede. Vtaknil je dva prsta v usta in zažvižgal. Prav takrat sem hotel sprožiti, toda nekdo me je zgrabil odzadaj in mi izpodnesel noge. Telebnil sem na tla. Tedaj so padli po meni kakor volkovi po izmučenemu konju. Bil sem okoli sebe, kolikor sem mogel, otresal sem se jih, toda vse je bilo zaman. Spet so me vrgli na tla in me mlatili tako dolgo, da mi je jela pohajati zavest. Potem so me zvezali. Bilo jih je najmanj dvajset in vsi so imeli krinke na obrazih. Oči so mi zavezali z ruto, usta pa so mi zamašili s cunjjo, da ne bi mogel kričati. Potem smo šli, sam ne vem kam. Suvali so me in potiskali, ker sem se spotaknil. Nepadoma sem začutil pod ного šelestenje suhega listja. Odvedli so me po nekih stopnicah. Tam je bilo vlažno in mrzlo. Položili so me na tla in me začeli soditi. Bila je prava razprava.

Razumel nisem ničesar. Le poslednje besede sem čul:

2

«Dovolj je, da je dobil Franc kroglo! Smrt ni nič hudega. Živa smrt je hujša in — varnejša. Poskrbeli bomo, da Črnega moža ne bo nikoli videl!»

Glas se mi je zdel znan, čeprav je pod krinko zvenel tuje in ponarejeno. Toda še danes ne vem, kje sem ga že prej čul. Potem sem slišal, kakor bi bil nekdo polnil puško. Odvzeli so mi obvezo, ki mi je pokrivala oči. Pogledal sem okoli sebe. Tedaj pa se je zabliskalo in počilo tik zraven mojega obraza. Zgrudil sem se na tla, kakor bi me bila strela zadela. Ogenj strelnega prahu mi je vzel luč oči. Puška je bila nabita s samim smodnikom. Poglej, še danes ga imam precej v obrazu! Kar je prišlo potem, si lahko misliš! Smejali so se mi in se norčevali iz mojega trpljenja. Zgrabili so me, zvelkli navzgor in spravili na vas, kjer so me pustili ležati sredi ceste. Naposled sem se s silo oprostil vezi in izvlekel cunjjo iz ust. Nočni čuvaj me je dobil in me odvedel domov. To je vse, Rajko. Drugega ti ne mislim pripovedovati. Puška ni več zame, toda ta roka, Rajko, ta roka ne bo izpustila Črnega moža, če ga kdaj dobi. Zvijal se bo kakor kača in se krivil kakor črv, toda držal ga bom. Zmel ga bom, kakor zmečkam kos ničvrednega papirja. Črni mož je moja misel podnevi in moje sanje ponoči. Ne bom imel miru in počitka, ne bom mogel umreti, dokler ne vem, da je dobil svoje plačilo!»

Čeprav je drdral voz v hitrem drncu po cesti, se je Potočnik vendar dvignil. Stegnil je mišiča-

sto roko, kakor bi hotel z njo zgrabiti svojega smrtnega sovražnika. Pest se je odpirala in stiskala kakor živa slika uničevanja, ki je o njem govoril. Škripal je z zobmi in oči so mu strmele iz jamic, kakor bi hotel še zdravi vidni živec z vso silo predreti oslepele zenice in pogledati v oči skrivnostnemu peklenščku, ki je zakrivil toliko zlo.

Rajko se je stisnil v kot. Roka mu je mirno počivala na kolenih. Toda v očeh mu je gorel neugasljiv ogenj kakor živ, zaprt plamen, ki potrebuje le majhne špranje, da plane na dan in zaneti strašen požar.

«Ulcu ni ušla niti besedica njunega pogovora. Poštenjaku so se solzile oči. Vedel je, koliko je njegov gospodar trpel in koliko trpi še zdaj. Nekaj ga je stisnilo za srce. In čim bolj se je branil, tem bolj so mu silile solze v oči. Z rokvom se je brisal in v zadregi mahal z bičem po konju, da je jel hiteti po cesti kakor veter. Na kraju, kjer se je poljska pot stapljala s široko cesto, se je obrnil in vprašal:

«Kam naj zavijem? Na levo ali na desno?»

«Kar na levo. Prej bomo doma», je odvrnil Potočnik, čeprav ceste ni videl.

Gozd se je razredčil in prešel v odprto jaso. Kmalu je pot zavila navzdol proti vasi. Tedaj se je Jernej vnovič obrnil in dejal:

«Tamle prihaja nekdo na konju. Poljanec mora biti!»

vino opremljene prihajale, dokler ne bodo pro-računska sredstva izčrpana.

Le v izjemnih primerih se bodo mogle upoštevat tudi prošnje iz nevinorodnih položajev, kjer se bo pa dodeljevalo samo za res letos izkrčeno šmarnico ali izabelo ustrezno število sadnih drevesc, in sicer največ eno drevesce za 50 izkrčenih trsov šmarnice. Tudi te prošnje je opremiti s potrebnimi prilogami kakor gori navedeno in priložiti potrdila o tem, da so prosilec naročili sadna drevesca pri banovinski drevesnici.

Politični pregled

Hitler v Nemčiji zdaj poleg komunistov na debelo

zapira tudi socialiste.

V nedeljo je bilo samo v Magdeburgu in Senftenbergu aretiranih 465 socialistov in komunistov. Komunistične in socialistične mandate je Hitler enostavno razveljavil. Preostanejo še nemški klerikaleci in tudi s temi misli Hitler obračunati. V teku zadnjih dveh dni so bili

aretirani vsi uglednejši voditelji bavarske ljudske stranke

in vsi državnozborski in deželnozborski poslanci te stranke. Razen tega je Hitler odstavil vse klerikalne občinske svetnike in klerikalne funkcionarje v drugih javnih korporacijah. Med aretiranimi je vrsta katoliških duhovnikov, ki so napadali Hitlerjevo vladavino in hujskali v cerkvi proti vladi.

Ker so videli, da je Hitler odločen iti preko vseh groženj z izobčenjem, so se škofje sestali k najnemu posvetu ter so sklenili, ukloniti se Hitlerju.

Vsi duhovniki so dobili navodila, naj opuste vsako politično delovanje in vsako kritiko ukrepov narodnosocialistične vlade.

Säyerski škof je posredoval pri vladi in dosegel, da je Hitler izpustil aretirane duhovnike, kolikor niso bili funkcionarji bavarske ljudske stranke ali drugih katoliških strank in političnih organizacij, toda podpisati so morali izjavo, da preključujejo svoje poprejšnje napade na narodnosocialistično vladavino in da se odrekaajo vsakemu političnemu udejstvanju.

Ze iz navade je starcu vselej vnaprej naznačil prihod vsakega znanca, da mu ne bi pozabil odzdravit.

Jezdec, ki ga je nutil, se je bližal v naglem diru. Bil je močan, širokopleč, toda ne prevelik možak. Mlad belec ga je komaj nosil. Tik pred vozom je obstal sredi ceste, da je moral Jernej ustaviti.

«Hej, kaj pa je?» je vzkliknil. «O, Golijat s studentom, ki je šel v svet, ker ga doma nihče ni maral gledati! Vozite ob strani, da bodo pošteni ljudje lahko mimo hodili!»

«Vi se menda laže umaknete kakor mi, Poljanec,» je menil hlapec. «Zajezdite v stran!»

«Jaz naj se tebi umikam, griža? Še na misel mi ne pride! Hajd, v stran, sicer ti bom moral pomagati!»

Ko se Jernej ni mogel ganiti, je Poljanec spodvodel svojega belca z ostrogami. V naslednjem trenutku je bil vstric z vozom. Zamahnil je s svojim bičem in udaril hlapca čez obraz.

«Tako, fantè, zdaj si dobil, kar si iskal! Da oš drugič vedel, kdo je gospodar, ti ali jaz!»

«Kaj je to, Poljanec?» je vprašal slepec. «Moje uslužbenec se upaš pretepati! Če bi te videl, bi ti že posvetil!»

«Ti meni posvetil? Ali misliš, da se te bojim? Čakaj, prav tako te bom kakor hlapec!»

Poljanec je zamahnil z bičem, toda udariti ni mogel več. Po bliskovo je planil Rajko iz svojega kota. Skočil je na tla in zagrabil belca za nosnice, da se je vzpel pokoncu kakor sveča. Trenutek

nato je že ležal Poljanec na tleh. Mladi mož je skočil nanj. Pokleknil mu je na prsi, mu iztrgal bič in jel udrihati po njem kakor učitelj po neposlušnem paglavcu.

«Rajko, Rajko, kaj je?» je prestrašen vzkliknil Potočnik, ki je mislil, da pretepa Poljanec njegovega sina.

«Učim ga, kako je treba spoštovati Potočnikov rod, oče. Nič se zame ne boj!»

Poljanec se je zvijal kakor kača in se otesal mladega Potočnika. Toda ni se mu mogel izviti. Rajko, ki ga je bilo očetovo pripovedovanje tako podžgalo, da je hotel svojo maščevalnost takoj izpremeniti v dejanje, je skoraj pobesnel. S koleno je stiskal nasprotnikove roke, z levico pa ga je držal za vrat in ga neusmiljeno pretepal z bičem, dokler ni začutil, da je brez moči omahnil in se ni več premaknil.

«Tako, zdaj imaš za nekaj casa dovolj! Na! Te bom, pretepati našega Jerneja in zmerjati mojega očeta! Bič vzamem s seboj v znak, da je študent, ki ga nihče ni maral doma gledati, močnejši kakor Poljanec, ki ga imajo vsi tako radi. Če ga boš hotel dobiti nazaj, boš moral pač priti ponj na Potočnikov dom!»

Krepko je udaril belca, da je preplašen zoežal, ne da bi se bil zmenil za svojega gospodarja. Potem pa je skočil na voz in Jernej je spet pognal.

«Rajko!» je veselo vzkliknil slepec. Prvič po strašni nesreči ga je obšla radost.

Poplača zvestobo!

Davno že ste spoznali njegovo vrednost — Schichtovo terpentinovo milo je nenadomestljivo.

Torej: Pazite prav posebno na izvorni ovoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO

..ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

STJ2-33

RILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

V Avstriji še tudi ni miru in so izgređi avstrijskih narodnih socialistov na dnevnem redu.

Zlasti preteklo nedeljo je prišlo na več krajih do spopadov. Na Dunaju je policija aretirala okrog 30 izgređnikov. Avstrijska vlada odločno vztraja

na svoji poti in zapira narodne socialiste, kar povzroča

napetosti med Avstrijo in Nemčijo.

Avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss je nedavno izjavil, da bo z odločnimi ukrepi napravil konec nasiljem narodnih socialistov, ki zelo škodujejo

«Ali se kaj čudiš, oče? Poljanec je morda tebi dorasel, meni pa ne! Ali mi boš še rekel, da sem David in zelenec?»

«Ne, prav res, ne! Zmeraj sem te še gledal takšnega, kakršen si bil pred petimi leti. Res si zrasel, Rajko. Toda nakopal si si sovražnika, ki ne bo nikoli pozabil, kako si ga osramotil.»

«Ne bojim se ga. Vse mu bom dvakrat povrnil!»

Ko se je pripeljal voz na Potočnikovo dvorišče, je stala gospodinja že na pragu in čakala sina.

«Pridi, Ana, in dobro ga sprejmi», je dejal slepec. «Zametno sukno in čepico je vrgel v kot. Zdaj ostane za zmeraj doma. Pravim ti, da bo tak Potočnikov gospodar, kakršnega še ni bilo in ga ne bo. Orjak je; še močnejši kakor Golijat!»

Drugo poglavje.

Marta.

Bilo je prvo nedeljo po Rajkovem prihodu. Maša je bila končana in pobožni vaščani so se že porazgubili po pokopališču, da bi obiskali še svoje rajne in se med potjo pogovorili o vseh novicah, ki so jih bili čez tedna slišali. Zlasti dvoje novic jih je zanimalo. Rajkova vrnitev in vest, da Poljanca ni bilo v cerkev. Da je oboje nekako v zvezi, so vedeli. Vsi so se zbrali okoli hlapca Jerneja, ki je slonel ob pokopališkem zidu in vneto pripovedoval, kaj je doživel.

avstrijskemu gospodarstvu, odvisnemu v veliki meri od tujkega prometa.

Kako se bo zaključila

svetovna gospodarska konferenca
v Londonu

spričo tolikih različnih mišljenj, je za zdaj še težko prerokovati. V Londonu je prispel zaupnik ameriškega predsednika Roosevelta profesor Moley, od katerega, kakor trdijo, bo zdaj v največji meri odvisen potek konference, ki je že od početka v krizi predvsem zaradi vojnih dolgov Evrope Zedinjenim državam. Zedinjene države brezpogojno zahtevajo plačilo, ki se ga pa obubožana Evropa brani.

DOPISI

LJUTOMER. (Smrtna kosa.) Na binkoštno nedeljo smo položili k večnemu počitku veleuglednega meščana in mizarja gosp. Josipa Celnarja, očeta šolskega nadzornika v Murski Soboti in učiteljice gospe Grablove v Mariboru. Blagopokojni je bil vrl Jugosloven in delven družvenik. Obrtni zadrugi je bil načelnik nad 30 let, slovitemu Pevskemu društvu v Ljutomeru pa je bil predsednik 20 let. Tudi mestna občina si ga je izbrala že v predvojni dobi za odbornika. V Okrajni posojilnici je bil mnogo let v nadzorstvu in v načelstvu. Žalujemo iskreno sožalje, rajnemu pa večni mir!

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM. Konjska dirka vozačev in jahačev bo v nedeljo 2. julija v Št. Jerneju. Naši konjerejci bodo spet tekmovali in upamo, da bodo prijatelji konjereje tudi to pot posetili našo prireditelje. Kljub hudim gospodarskim razmeram je še zadosti volje in veselja do izboljšanja naše konjereje, ki je v vojni dobi bila hudo prizadeta. Vabimo na poset naše prireditelje ne samo konjerejce, nego vse ostale ljubitelje in pospeševalce dolenjske konjereje. Sodelovala bo godba na pihala in poskrbljeno bo za okrepčilo.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na ptujskem živinskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: krave

2 do 4, telice 2.50 do 4.50, voli 3 do 4.50, biki 2.50 do 4 Din. Cene pri konjih so nekoliko narasle; prodajali so se po 500 do 3800 Din. Na svinjskem sejmu v Ptujju so prodajali svinje po 7 do 9 Din za kilogram žive teže.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (premija 28-50 %, ki se naj prišteje k spodnjim tečajem):

- 1 nizozemski goldinar za 23-04 do 23-15 Din;
- 1 nemško marko za 13-61 do 13-72 Din;
- 1 ameriški dolar za 45-91 do 46-20 Din;
- 100 francoskih frankov za 225-88 do 227 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 171 do 171-65 Din;
- 100 italijanskih lir za 301 do 301-41 Din.

Avstrijski šiling se je prodajal v zasebnem kliringu po 8-85 Din

Vojna škoda se je trgovala po 195 Din, investicijsko posojilo pa po 44 do 46 Din.

Sejmi

- 3. julija: Petrovče, Sv. Gotart pri Trojanah, Kočevska Reka, Kranj, Murska Sobota, Rakičan, Novo mesto, Remšnik, Ptujška gora, Ormož, Št. Ilj pod Turjakom, Tinsko;
- 4. julija: Vojnik, Črnomelj, Rečica ob Savinji, Krško, Veliki Gaber, Ziri, Vuzenica, Ptuj.
- 5. julija: Mengeš, Dolenja vas, Sv. Lenart nad Laškim, Ljubljana, Hodoš;
- 7. julija: Kapla;
- 8. julija: Pišce, Gradac, Boštanj, Brezovo.

DOMAČE NOVOSTI

* Zborovanje narodnega delavstva v Trbovljah. Te dni je na članskem sestanku Narodne strokovne zveze, ki je bil zelo dobro obiskan, poročal g. Kosem iz Ljubljane. Govornik je omenjal, da v sedanji svetovni gospodarski stiski največ trpi rudarsko delavstvo, ker je najhuje izkoriščano. Med rudarskimi delavci je tudi največ brezposelnih po vseh državah, ki imajo večje rudnike. Na Češkoslovaškem n. pr. pa je prav po zaslugi narodnih socialistov, ki so izvrstno organizirani, lepo izvedeno zavarovanje za primer

brezposelnosti. Ob zaključku je poudarjal, da ni prišel na ta sestanek, da bi razbijal že obstoječe strokovne organizacije, pač pa vabi v NSZ ono delavstvo, ki danes še ni nikjer organizirano, ker je globoko uverjen, da ima le NSZ bodočnost in da bo lahko izvojevala delavstvu njegove pravice. Njen boj pa bo uspešnejši, če bo imela za seboj čim večje množice narodno in stanovsko za ednega delavstva. Njegova izvajanja so sprejeli zborovalci z velikim odobravanjem.

* Velika beda v rudarskih družinah. Iz Hrastnika pišejo: Beda in obup sta se vselila tudi v družine onih rudarjev, katerim so še prizanesle dosedanje odpustitve. Rudarji delajo na teden že dolgo časa komaj po dva šihata in zaslužijo okrog 70 dinarjev. Trgovine in konzumi ne dajejo več živeža na upanje. Pri trgovinah in zasebnih konzumih je to razumljivo, ker so vsa taka podjetja izčrpana. Trgovine in zasebni konzumi so dajali rudarjem na upanje živila brez vsakega jamstva in ne vedo, kdo bo poravnal dolgove. Drugače pa je z rudniškim konzumom, ki izdaja živila ves čas sorazmerno z zaslužkom in je plačan ob vsakem plačilnem dnevu. Zdaj tudi ta konzum, ki ga vzdržuje bogato podjetje, ne daje več živil na upanje. Siromašni zaslužek ne zadostuje za najskromnejšo prehrano rudarjev samih in se je tako lakota v pravem pomenu besede naselila v vseh rudarskih domovih. Borno kosilo, za katero lahko še poskrbi mati, zadostuje komaj za otroke in morajo roditelji vedno lačni od mize. V teh obupnih razmerah so možje čisto otopeli in so stopile zdaj na plan rudarske žene in matere, da bi vsem razložile gorje, ki je prikipele do vrhunca. Pred dnevi se je več sto žensk in otrok zbralo pred rudniško pisarno. Rudniški ravnatelj gospod inž. Drole je prišel med nje in siromašne žene so mu mirno in dostojno razložile svoje gorje. V vsej natančnosti so podale obupno sliko. Od meseca do meseca, od tedna do tedna tolažijo rudarje, da bo več šihotov, pa jih je vedno manj in tem obljubam tudi rudniški konzum ne veruje, ker ne dá ničesar na račun teh obljubljenih zaslužkov. V pomanjkanju propada vse, staro in mlado. Rudniški ravnatelj je ženam obljubil, da bo ponovno poročal vodstvu TPD o silnem pomanjkanju. Žene so se zahvalile za obljubo in se mirno razšle. V ponedeljek dopoldne pa so prišle tudi pred občinsko izpostavo ter so opisale vso strašno bedo podžupanu g. Rošu. Podžupan jim je zatrjeval, da občinski odbor dobro pozna vse strašne težave in da je poskrbel,

Seveda je povedal še dosti več, kakor je bilo res.

«Če bi ga bili takrat videli!» je pravil. «Tako zmeden je gledal, kakor bi bil kačo pogoltnil. Rajko pa je mahal in mahal. Tisto klobaso, ki mi jo je Poljanec primazal čez nos, mu je stokrat vrnil. Poljanec pa je po vseh štirih lezel h konju, ko smo se mi odpeljali...»

«Zato ga ni v cerkev, ker je zaznamovan. Prav se mu je zgodilo. Zdaj se ne bo več tako bahal s svojo močjo, ko je dobil nekoga, ki je močnejši od njega.»

«Naj se le Rajka boji! V teh dneh, kar je spet doma, sem ga doobra spoznal», je nadaljeval Jernej. «Dober in pobožen je kakor ovca, toda če mu vzkipi žolč, je kakor zverina. Ko bi ga le videli, kako prijazen in nežen je. Mater ima od sile rad, očeta pa kar na rokah nosi. In vsakega dela se loti. Na dvorišču je ležala klada, ki se je nihče ni upal lotiti, ker je tako hudo grčava. Kar mimogrede jo je pograbil in odnesel pred drvarnico. Prej smo jo pa trije komaj premaknili. Bika zgrabi za rogovje in mu pritisne glavo k tlom, da se še ganiti ne more. In pri tem je še učen in spreten, da se mu moramo vsi čuditi. Pisal je po svoje in druge reči, ki jih jaz še po imenu ne poznam. Napravil je načrt za obdelovanje, da bo prineslo polje še enkrat toliko kakor doslej.»

«Dà, pameten je in spreten tudi, drugače ne bi bil mogel hoditi v šole.»

«Vsa vas še ni imela tako učenega gospoda in pametnega gospodarja hkrati», je spet začel Jernej. «Lahko smo nanj ponosni. Kako je danes orgljal! Organist se lahko pred njim skrije. Glejte, tamle prihaja s kora!»

Znanci, ki jih dotlej še ni srečal, so ga veselo pozdravili. On pa ni dolgo ostal med njimi. Krenil je med tihe grobove, kjer so počivali njegovi predniki in njegov nesrečni brat. Vrba žalujka je zakrivala nizke hribčke s svojimi dolgimi, ozelenelimi vejami. Pod njo pa je bila kamenita klop. Ko je odrinil veje, se je ustavil njegov pogled na dekletu, ki je sedelo na klopi in ob njegovem prihodu vstalo. Rdečica zadrege ji je zalila obraz.

Že v cerkvi jo je opazil in že na prvi pogled ga je nekaj neznanega vleklo k njej. Visokega stasa je bila in čudno lepa. Tudi njena obleka je bila nekaj posebnega. Prav nič ni bila podobna oblekam drugih domačink. Kratko rdeče in belo križasto krilo je puščalo lepo raslo nožico prosto. Okoli bokov je imela svilen predpasnik. Dvoje debelih kit se ji je ovijalo okoli glave. Ročice, ki je z njimi držala molitvenik, so izdajale, da ji ni treba dosti delati. Ves njen obraz pa je kazal izraz nežnosti in srčne dobrote.

Odzdravila mu je in ga počasi, skoraj prestrašeno pogledala izpod dolgih temnih trepalnic.

«Nikar ne bodi huda, da sem te zmotil», jo je poprosil. Kar po domače jo je tikal. «Nisem vedel, da je kdo tu. Ali naj grem?»

«Ne, le ostani, saj si na svojem. Ja z moram iti.»

Gledala ga je, kakor bi ga hotela prositi odpuščanja, toda zmeraj samo malo, za trenutek, da ni mogel docela videti njenih čudovito lepilih oči.

«Zakaj misliš iti? Daj, povej mi! Prosim te!» ji je dejal.

«Saj sem že povedala. Ta prostor je vaš...»

«Ali me poznaš?»

«I, seveda. Včeraj sem te videla, ko si jezdil v mesto ali kam. Dekla mi je povedala, čigav si...»

«Pa mi še ti povej, kako ti je ime.»

«Marta.»

«Marta?» je ponovil sam pri sebi in ni vedel, ali je prijetno ali neprijetno presenečen. «Ti si torej Poljančeva Marta?»

«Dà.»

Ta besedica ji je prišla z ustnic, kakor bi prosila odpuščanja, da je hči tega mogočnega kmeta. On pa je stopil k njej. Prijel jo je za roko in ji rekel:

usmiljenje, ki si ju izkazala mojemu očetu in moji materi, Marta. Ljubi Bog naj ti vse poplača; jaz ti ne morem! Zakaj nisi te dni prišla nič k nam?»

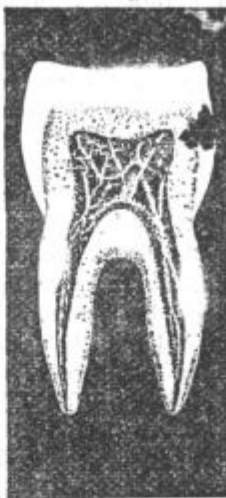
Molčala je.

«Ali ne smem vedeti?» jo je vprašal.

«Ne morem ti povedati.» (Dalje prihodnjic.)

Zgubljen

je ta zob, če ga takoj ne zalijemo. Ostanek jedi se je zajedel med zobe, ustvarja se mlečna kislina in razkraja zobno sklenino. Posledica tega je majhna luknjica. Dnevna nega s Chlorodont zobno pasto štiti zobe pred prezgodnjim razpadanjem, ohranjuje jih zdrave in dela sjajne bele. Tuba Din. 8.—, velika tuba Din. 13.—.

* Sokolska slovesnost. Proslava sokolskega društva v Kragujevcu. Pišejo nam: Tukajšnji Sokol je imel 17. t. m. svoj drugi javni nastop v tem letu. To je bila obenem glavna izkušnja za sokolski zlet v Ljubljani. Nastopili so vsi člani in vse članice tukajšnjega društva z zelo pestrim sporedom, igrala je tukajšnja sokolska godba. Ob zaključku so pa nastopili še vojaki pirotehničnega bataljona, med njimi mnogo Slovencev. Njihova najlepša točka je bila mrtva straža — prizor iz velike vojne v letih 1914. do 1918. Med glavnim odmorom so se zažigali umetni ognji in so se spuščale rakete v zrak. Prireditvi je prisostvovalo preko 1000 gledalcev, kar je za Kragujevac zelo lepo število.

* Naš državljan s sivo odveden v italijansko vojsko. Poročajo nam: Pred dnevi se je na italijanski obmejni postaji v Postojni pripetil dogodek, kakršni so tudi v današnji precej razrvani dobi vendarle redkost na mejah evropskih držav. Gospod Danilo Pregarc, bivši prometni uradnik pri naših državnih železnicah, se je že več kakor pred desetimi leti izselil iz Trsta v Jugoslavijo, si pridobil naše državljanstvo in bil dalje časa jugoslovanski državni uradnik. Njegova soproga se je z otrokom pred nekim časom vrnila v Italijo in je živela v Trstu, kjer ima

da se bo že ta teden razdelilo najrevnejšim rudarskim družinam več tisoč kilogramov moke. Obljubil je tudi, da bo o vsem tem, kar so mu povedale, poročal dalje in da bo storil vse mogoče za doseglo izdatnejše pomoči. Bedne žene so ponovno zatrjevale, da so prišle v skrajni sili. Tudi od občine so se mirno razšle v novem upanju. Podžupan g. Roš je že v teku dneva odposlal natančno poročilo o strašni bedi banski upravi in tudi v Beograd na odločilna mesta.

* Konkurs Kmetijske eksportne zadruga v Mariboru še ni končan. Konkurni upravitelj je od prijavljenih terjatev priznal samo plačane zneske, ne pa zahtev na posmrtnine in provizije. 20 upnikov je tožilo na plačilo posmrtnine, a so vse te pravde izgubili. Dokler ne bodo vse pravde zaključene, se ne more izvršiti razdelitev premoženja, ki sestoji iz izkupička za prodano hišo in za prodano tiskarno in iz gotovine, ki je obstajala že ob otvoritvi konkurza. Na svoji zadnji seji je upniški odbor sklenil, vložiti tožbe proti vsem onim, ki so prejeli posmrtnine izplačane, da vrnejo prejeta posmrtnina, kakor tudi proti vsem poverjenikom, da vrnejo prejete provizije. Poizkusne pravde v obeh primerih so namreč imele ugoden uspeh. Upravitelj se bo prepričal poprej, ali imajo ti dolžniki premoženje, nato pa se bodo tožbe vložile le proti takim, kjer je pričakovati možnosti izterjanja. Takih tožb bo okoli 600. Pred zaključkom vseh teh pravad upravitelja na vrnitev posmrtnin in provizij in pravn upnikov na priznanje posmrtnin se konkurz ne more končati in se tudi premoženje ne more razdeliti med upnike. Tudi se poprej niti približno ne more reči, koliko odstotkov od svoje terjatve bo vsak upnik, ki je svojo terjatev prijavil sodišču, dobil. Člani uprave so si prisvojili okrog 900.000 Din in teče glede tega še vedno kazensko postopanje, ki bo pa v kratkem zaključeno. Nekateri upniki vedno vprašujejo upravitelja, zakaj ne dobe plačila. Kadar bo vse končano, bodo dobili upniki denar brez povpraševanja. Ves denar, ki je na razpolago konkurzni upravi, je naložen v domačih zavodih, kjer se lahko vsak čas dvigne.

* Lep kmečki praznik s tekmo koscev v St. vidu nad Ljubljano. V nedeljo popoldne so se zbrale na prostranem Kongresnem trgu v Ljubljani velike množice ljudstva, ki so z zanimanjem opazovale razvrstitev lepo okrašenih kmečkih voz in sestavljanje spreveda, ki se je pripravil na po-

hod v Št. Vid, kjer je bil velik kmečki praznik, združen s tekmovanjem kmečkih koscev in koscev škričev. Sprevod, ki mu je na čelu jezdil kmečki fant na iskrem konju, je krenil okrog 14. z določenega mesta. Jezdecem so sledili kolesarji posamezno na okrašenih kolesih, nato kolesarji v parih, za temi pa so šle žene in dekleta v narodnih nošah, za katerimi je stopal zastaven fant z velikim zelenim kmečkim praporom Zveze kmečkih fantov in deklet. Za njimi je šla železničarska godba «Sloga», ki je neumorno igrala vse seke koračnice, njej pa so sledili lepo z zelenjem in zastavicami okrašeni vozovi iz Ljubljane, Zgornje Šiške, Št. Vida, Zaloga, Iške vasi, Iga-Studenca, Gameljnov, Medvod in ostale ljubijanske okolice. Nekateri vozovi so bili še posebej okrašeni z velikimi tribarvnimi zastavami. Med veselimi vriskanjem fantov in deklet, igranjem godbe in harmonikarjev je veličastni sprevod kmalu prispel v Št. Vid. Tam ga je pričakovala velika množica ljudstva z banom g. dr. Marušičem, poslanecem g. Komanom in g. zastopniki raznih društev. V imenu šentviške občine je kmečke kosce pozdravil občinski svetnik g. Ivan Pipan, želeč jim pristrčno dobrodošlico. V imenu Zveze kmečkih fantov in deklet je goste pozdravil tajnik g. Vlado Kreft. Ban g. dr. Marušič in poslanec g. Koman sta v svojih govorih poudarjala vzgojno važnost takih tekem. Tekmovalci so se podali nato na tekmovalni prostor pri Lenarčiču, po domače Mušniku. Z velikim zanimanjem je občinstvo opazovalo tekmo, ki se je udeležilo 19 tekmovalcev. Na sokolskem telovadišču je po tekmi g. dr. Janžev Novak razglasil uspehe. Prvo mesto si je priboril z 61 točkami Ivan Grad z Beričevega, drugi je bil Janez Magi iz Iške vasi, tretji Alojz Avsec z Beričevega, četrti pa Vinko Šetina iz Medvod.

* Dolžnost nadaljnje zaposlitve bivših vajencev. Po členu 294. novega obrtnega zakona so dolžni zaposlovati učni gospodarji izučene vajence najmanj tri mesece kot pomočnike.

* Na Zalostni gori pri Mokronogu bo 9. julija velik tabor Zveze bojevnikov. Dopoldne bo sveta maša s cerkvenim govorom, nato zborovanje na prostem. Iz Ljubljane bo vozil poseben vlak in je cena za vožnjo, zajtrk v vlaku in za kosilo 45 Din. Prijave sprejemajo tajništvo ZB v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 14 («Orient»), in pa skupine Zveze bojevnikov. Tovariši bojevniki, 9. julija vsi v Mokronog! Privedite s seboj tudi družine, prijatelje in znance!

Soteščan:

Tajnosti gorske vasice

Povest iz prošlega stoletja.

«Lojzeta ni bilo tukaj, daj si dopovedati. Nikar ga napačno ne sodi.»

«Če pa pravim, da sem ga srečal. Kdo ve, kaj je nesel pod pazduho...»

«O tem se pa kar sama pomenita.»

«Obračunala bova tudi zaradi tebe. Ali veš, kako pravi pesem:

«Obračati na dva oči,
to dobro ni, to zdravo ni,
iz tega se gorje rodi...»

Minka mu je prepovedala: «O tem mu ne ertni nobene besedice. Ne prepirajta se zaradi mene. Prijatelja bodita, saj sta najbližja soseda.»

Fant ji je kljuboval: «Drugod ga ne ertim, ampak tukaj ga ne smem videti — pod tvojim oknom.»

Začelo jo je skrbeti: «Pobijala se bosta... Ali bo tekla... Po ječah vaju bodo gonili...»

«Povej mi, naj odneha. Tekmeca ne bom gledal zraven sebe...»

Minka je jokala. Bala se je sramote. Kaj bodo rekli ljudje, ako bo kdo nesrečen!

Začela ga je miriti: «Lojze je nedolžen... Ni res, česar si ga osumil. Ako boš le prst položil nanj, mu boš storil krivico...»

«Poprej se bom seveda prepričal, je odnehal. Če nekaj takih noči, kakršna je nočoj, pa bom vedel, v katerem grmu tiči zajec...»

Obrisala si je solze in rekla: «Zaradi mene ga ni treba več v Bukovje.» — Poznalo se ji je, da so bile njene besede le na jeziku.

«Kaj neda, jaz pa lahko pridem», jo je izkušal radoveden, ali mu bo rekla, naj pride, ali ga bo odklonila.

«Pridi», je dahnila komaj slišno. Jože je čutil, kako hladno je to izgovorila.

Praden sta se ločila, je ubral povsem drugačne strune. Govoril ji je sladko in ljubeznivo kakor poprej, ko še ni dvomil o njeni zvestobi. Prosil jo je, naj mu oprostí, ako jo je razžalil. Tudi ona mu je privoščila besedo, naj ji ne zameri.

Ko je odhajal, je še vedno gorela luč v Babnikovi kamri. «Kaj neki imajo?» je bil radoveden. Toda okno je bilo visoko in razen tega še zastrto, da ni mogel videti v sobo.

Jože ni rad pokazal radovednosti v besedi, toda ponoči v okrilju teme je hotel vse dognati. Brž je pristavil lestvico in se povzpел tako visoko, da je naslonil na okno glavo.

Zagrinjalo je nadomeščal predpasnik iz goste črne tkanine. Komaj se je videla luč, ki je gorela na mizi. K sreči je bila v zastoru luknjica, skozi katero se je videlo v sobo. Jože je zagledal, česar se ni nadejal.

Ob mizi je stal Šimenc z razgretim likalom. Gladil je urno po papirju, ki je bil nastrižen na majhne liste. Vsak list je zlikal po obeh stra-

neh in ga dal Babniku, ki ga je vložil previdno v kovčeg. Opazil je tudi Čotarja in Gorjanca. Menili so se prav po tistem, tako da so komaj drug drugega razumeli.

Skozi luknjico v predpasniku se ni dalo vse natanko opaziti. Jože je sicer videl Čotarja in Gorjanca, ni pa mogel dognati, s čim sta bila zaposlena. Dozdevalo se mu je, da štejeta in računata. Ujel je neko številko, a ni vedel, ali jo je prav razumel.

Listi, katere je likal Šimenc, pa niso bili vsi enaki. Nekaj je bilo večjih, nekaj manjših; vsi pa so imeli lepo zeleno barvo. Fant si ni mogel domisliti, kdaj in kje bi bil že videl take podobice.

«Bankovec so!» Kar nenadno se mu je posvetilo v možganih. Odkril je društvo ponarejevalcev denarja — tajnosti gorske vasice. Srce mu je utripalo od presenečenja tako glasno, da je slišal udarce.

Kakor prirasel je stal na lestvi in zadrževal sapo. Domov se mu ni mudilo. Tukaj bo ostal tako dolgo, dokler možaki ne opravijo svojega dela. Radoveden je bil, kaj bodo napravili z denarjem. Ali ga bodo shranili ali si ga bodo razdelili?

Zaloga je pošla in Šimenc je odložil likalo. Možje so si nekaj šepetali. Potem je Babnik zaprl kovčeg; zaklenil ga je tudi Šimenc na drugi strani. Medtem je Babnik izluščil iz tal desko, pod katero je nastala odprtina. Vanjo so postavili

g. Pregare, ki je iz znane slovenske tržaške rodbine, tudi več drugih svojih sorodnikov. Medtem je g. Pregare že večkrat povsem zakonito in brez vsake nepravilnosti potoval iz Jugoslavije v Italijo, da obišče svoje. Tudi pred dnevi se je pripeljal v Postojno z zakonito propustnico. Na njegovo veliko začudenje pa so mu karabinierji v Postojni nenadno napovedali aretacijo, ga odvedli s seboj v Trst, kjer je ostal zaprt, nato pa so ga odpeljali na vojaški nabor, ga potrdili v italijansko armado in ga takoj poslali k 50. pehotnemu polku v Cremono blizu Milana. Ta svojevrstni dogodek, je v vseh narodnih krogih Julijske Krajin in med vsemi našimi izseljenci vzbudil razumljivo ogorčenje.

* **Gasilstvo v kamniškem okraju.** Iz poročila opravilcev na zadnjem občnem zboru kamniške gasilske župe posnemamo zanimive podatke o gasilstvu v kamniškem okraju. V kamniški gasilski župi je včlanjenih 34 društev s 1158 rednimi, 580 podpornimi in 39 častnimi člani. V župi je 28 gasilskih domov, vsako društvo razpolaga z eno ali več brizgalnami in večjo ali manjšo množino raznega gasilskega orodja. Cevi imajo društva skupno okrog 10.000 metrov. Skupno premoženje vseh društev znaša po nedavni cenitvi nad dva milijona dinarjev, dolga pa je na orodju in zgradbah še do pol milijona. V letu 1932. je bilo v kamniškem okraju 12 manjših, 32 srednjih in 16 večjih požarov, v letu 1931. pa skupno samo 20 požarov, kar pomeni, da jih je bilo v preteklem letu 40 več. Dohodki župe na članarini in podporah so znašali 6858, stroški pa 2878 Din. Kamniška gasilska župa je najbolj napredovala v zadnjih 15 letih, ko se je ustanovilo 20 novih društev. Gasilstvo uživa v vsem okraju vsestransko podporo prebivalstva. Udejstvuje se tudi na prosvetnem polju, predvsem z gledališkimi predstavami, katerih čisti dobički so namenjeni za nabavo orodja ali zidanje domov.

* **Razpisane so za 1. oktober naslednje podoficirske šole.** Stručna podoficirska šola pri mornarici, konjeniška, artiljerijska in inženjerska podoficirska šola. Pojasnila daje in vse potrebne vojaške zadeve ureja Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica št. 14 (nasproti vojašnice Vojvode Mišiča).

* **Dva duhovnika obsojena zaradi hujskanja proti Sokolu.** V Novem mestu sta bili predzadnji tork kazenski razpravi proti 35letnemu Ambrožiču Francu, župniku na Turjaku, in proti

43letnemu Torkarju Antonu, kaplanu pri Sv. Križu pri Kostanjevici. Kratka obtožnica navaja, da je župnik Ambrožič 1. decembra lani dejal v župni cerkvi bratoma Antonu in Vinku Sušteršiču in Kožarju Ivanu, ki so prišli v cerkev kot zastopniki Sokola v krogih, naj stopijo na sredo cerkve, da jih bodo ljudje gledali v tistih umazanih cunjah. To da je izrekel z namero, da jih izpostavi zasmehovanju in preziranju. Obtoženec je zanikal, da bi izrekel te besede, pač pa je trdil, da jim je samo odkazal prostor v cerkvi ob strani, kjer so moške klopi. Zaslišane priče so izpovedale, da je obtoženec pri vstopu Sokolov v cerkev res izrekel navedene besede, ki so vzbudile med ljudmi smeh. Sodišče je župnika Ambrožiča obsodilo na 1000 Din globe, ki jo mora plačati v enem mesecu, sicer bo moral sedeti 17 dni v zaporu. — Kaplan Torkar pa je, kakor pravi obtožnica, 2. februarja v župni cerkvi pri oznanilu vernikom dejal, da jim mora povedati žalostno vest, da so bili voditelji bivše Slovenske ljudske stranke dr. Korošec, dr. Ogrizek, dr. Natlačan in dr. Kulovec od vlade kaznovani s tem, da so jih odpravili v južne kraje po policijskih organih. Dne 19. februarja pa da je po prečitnem župnem oznanilu, ki se je tikalo okrožnice banske uprave na šole glede Sokola, pozval starše, naj pazijo na svoje otroke, ker otroci niso ne državni ne sokolski ne učiteljski, temveč njihovi. To da je govoril pred verniki z namero, da povzroči nerazpoloženje proti naredbam oblasti in državni ustanovi. S tem je obtoženec zakrivil prestop po členu 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Obtoženec je priznal dejanja, a se zagovarjal s tem, da si vesti o sprejati imenovanih voditeljih ni izmislil, nego jih je izvedel iz dnevnikov. Glede svojega tolmačenja okrožnice banske uprave pa je dejal, da imata do otrok pravico predvsem družina in cerkev, potem šele država. Obtožnica pravi, da je obtoženec govoril očitno zato, da bi vzbudil med ljudmi nerazpoloženje proti sokolski organizaciji. Sodišče je obtoženca obsodilo na denarno kazen 600 Din pogojno na dve leti.

* **Drug na drugega prirasla.** Nedavno je neka žena iz Grobnika rodila v bolnišnici na Sušaku dvojčka, ki sta drug na drugega prirasla od vratu do popka, ki jima je skupen. Nenavaden porod siamskih dvojčkov je seveda vzbudil na Sušaku veliko zanimanje, saj v naši državi tak primer še menda ni bil zabeležen. Otroka sta živa in zdrava.

* **Dve ženi v enem dnevu rodili pet otrok.** V Jajcu in v bližnji vasi Šibenici sta rodili dve mladi ženi v enem dnevu pet otrok. Lahkoverni ljudje pravijo, da je to znak dobre letine.

* **Afera rakoslovca Poljšaka na Dunaju.** Na notico pod tem naslovom v našem listu z dne 22. t. m. smo naprošeni za priobčitev naslednjega pojasnila: Glede omenjene novice podpisani pojasnjem toliko, da zdravljenje moje žene Olge po g. Poljšaku ni točno opisano. Res je, da je zdravljenje napredovalo v 14 dneh toliko, da so na zunaj izginili vsi znaki raka. Nadalje poudarjam, da se je moja soproga pri mojem obisku in dan pred smrtjo počutila prav dobro. Prav tako tudi ves čas zdravljenja, kar mi je tudi sama potrdila. Važno za javnost in za nasprotnike g. Poljšaka je pa dejstvo, da ni on «kurfušer», temveč dela po navodilih dvornega svetnika profesorja dr. Funkeja in seveda pod njegovim nadzorstvom. Da bi gospoda Poljšaka zaradi tega sodišče zasledovalo, ne ustreza resnici. Raztelesenje je tudi ugotovilo, da je moja žena umrla za sarkomom in srčno kapjo, ne pa zaradi kakega zastrupljenja, kakor bi nekateri radi spravili v javnost. — Janko Kostanjšek.

* **Nevaren nočni požar.** V eni zadnjih noči je nastal ogenj pri posestniku in mizarju Alojziju Mariniču na Hajdini pri Ptujju. Goreti je začelo gospodarsko poslopje, ki je bilo leseno in s slamo krito. Zgoreli so kolarnica, hlevi in skedenj. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Hajdine in Ptujja, ki so ogenj pozno v noč zadušili in s tem preprečili nevarnost za sosednje hiše. Živino so še pravočasno rešili. Zgorelo je tudi nekaj poljskih pridelkov. Kako je ogenj nastal, ni znano.

* **Pod vlak se je vrgel.** V semiškem predoru je izvršil samomor mladi posestnik 24letni Anton Hlupar iz Stare gore pri Semiču. Hlupar, ki je nedavno prišel iz Amerike, je prodal na nekem sejmu par volov, izkupiček pa prav nepremišljeno zapravljal po gostilnah. Ko mu je zmanjkalo gotovine, je odšel pod semiški predor, kjer se je vrgel pod prihajajoči vlak, ki ga raztrgal.

* **Samomor.** Te dni so bili poklicani mariborski reševalci na Janževo goro pri Selnici ob Dravi, kjer je izpil v samomorilnem namenu 36letni posestnik Lovro Gradišnik večjo količino lizola. Moža so prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je takoj po prevozu umrl. Vzrok samomora ni znan.

kovčeg in pokrili odprtino tako tesno, da se ni prav nič poznalo.

Jože je slutil, da se bliža čas razhoda. Tihó je stopil z lestve in jo postavil na prejšnje mesto. Nato jo je ubral v dolino. Na Slivni je zazvonilo dan, še preden je bil pri znamenju na Ovinku. Odtam je bilo do Potočja še dobre četrt ure. Spustil se je v tek, zakaj petelini so že prepevali svojo jutrnjo pesem. Romarska cerkev na Sv. Gorí se je že umivala s prvo zarjo poletnega jutra.

Domov se je pripeljal Jože tako, da ga ni nihče videl. Snel je koso s stene in stopil pred vežo. Oče je bil že pokoncu; jezil se je, češ, da je zalezal.

Murnova planjava se je raztezala po pobočju bližnjega hriba. Tista pomlad je bila deževna, zato je bila trava gosta in visoka. Košnja je bila lahka in prijetna. Jože je bil dober kosec, pa tudi oče ni zaostajal. Mahala sta jo drug za drugim in molčala. Govorjenje bi ju bilo motilo.

Molk je posebno ugajal Jožetu, čigar misli so bile zbrane pri nočnih dogodkih. Kadar je pogledal proti Bukovju, vselej se mu je zazdelo, da gleda v Babnikovo kamro. Tudi v Grčo mu je segalo oko — tja pod pečino, kjer izvirajo tajnosti gorske vasice. Tam mora biti neko skrivališče, kjer se godijo čudeži. Prizor, ki ga je videl pri Babniku, je bilo le nadaljevanje.

Očetu ni o vsem tem ničesar povedal. Rad bi mu bil povedal, da je razkrinkal njegove «veščice». Toda zadeva še ni dozorela za javnost. Vsaka nepremišljena beseda bi mu utegnila škodovati.

Utrgal bi nezrelo sadje. Tihó opazovanje pa mu je obetalo mnogo zanimivega. Ako bi komu kaj izbleknil, bi si pokvaril vso zabavo.

Srečanje Potokarjevega Lojzeta na Ovinku se mu je videlo čedalje bolj sumljivo. Prišel je navzdol od pečine skozi Bukovje z zavitkom pod pazduho. Fant je nedvomno član tajne gorske družbe. Njegovo čudno vedenje opazuje že dalje časa. Poprej sta bila prijatelja in sta se marsikaj pomenila. Zdaj pa se mu izogiba celó pri belem dnevu.

Ko je prvič opazil njegovo umikanje, je mislil, da gre za Minko, ki mu jo hoče odtujiti. Zdaj pa se je njegovo mnenje izpremenilo. Mrznja njegovega tovariša se mu je pokazala v povsem drugačni barvi. Ali se ne skriva v njegovih očeh sumljiva senca, ki se boji svetlobe? Zato se mu umika, da laže prikriva zvezo s člani tajne gorske družbe. Morda mu je izogibanje celó naročeno.

Na to, kako je prišel Lojze do tolikega zaupanja, je bil Jože najbolj radoveden. Vedel je, da je vsako ponarejanje denarja strogo prepovedano. Zato se shajajo ponoči in zakrivajo okna. Kdo je odgrnil preprostemu mladeniču skrivnostno zaveso? Nihče drugi nego Babnikova Minka. Pa se je drznila tajiti njegovo prisotnost! Ni ji prisojal toliko hinavstva.

Na Minko se Jože ni mogel več zanašati. Spoznal je, da je zanj izgubljena. Lojze ima pri njej nedvomno več veljave. Zaupane so mu tajnosti gorske vasice. Tako je najbrž odločil Bab-

nik, ki ima v Bukovju prvo besedo. Potokarjev Lojze je fant po njegovi volji.

Vzlic temu pa Jože ni bil preveč poparjen. Ves dan je veselo poživigaval. Zavest, da je prvi izsledil tajno družbo, mu je ustvarjala zadoščenje. Babnik mu je odrekel prednost, ker mu ni zapal. In prav zaradi tega mu je dal oblast nad njegovo prostostjo in njegovim bogastvom.

Toda na maščevanje Jože ni resno mislil. Prenagla ovadba bi mu ne koristila, marveč škodovala. Tajnosti gorske vasice naj ostanejo skrite, dokler jih ne zadene neizogibna usoda. Jože ni bil vreden zaupanja, zato pa nalašč ne mara biti izdajalec.

Pri spravljanju sena si je mladenič marsikaj pametnega domislil. Koval je načrte, kako bi prodril čim globlje v tajnost gorske vasice, da bi ga nihče ne opazil. Sklepal je in preudarjal, kje bi bilo treba začeti. Bog ne daj, da bi vzbudil kako pozornost.

«Ali naj se loti Lojzeta?» Tukaj ni bilo upati povoljnega uspeha. Lojze bi mu gladko utajil in opozoril družbo na nevarnost. Tako bi ničesar ne dosegel.

O Minko ni bilo vredno govoriti. Pokazal je, da mu ne zaupa. Dekle je dobro poučeno. Šimene jo je izšolal.

Med Bukovčani nima pravega prijatelja. Babnik je nedostopen; nanj ni niti mislil. Šimeneva prenapetost je tolika, da z njim ne more govoriti. Tukaj bi udaril z glavo ob steno. Rjavé je pre-

* **Prostovoljna smrt.** Posestnika Lovra Građišnika na Janzevi gori pri Selnici so pognale v obup hude današnje razmere. Ko je bil sam doma, je v samomornilnem namenu izpil večjo količino lizola. Poklicani reševalci so nesrečnika prepeljali v mariborsko bolnišnico, toda pomoč je bila prepozna. Građišnik je kmalu po prvozu umrl.

* **Smrt pod vlakom.** Na kamniški progi se je pripetila huda nesreča. Osební vlak je pri Kamniku do smrti povozil 70letnega mestnega siromaka Janeza Košiča, po domače Kraljička. Starček je bil gluh. Zato pri nesreči vlakovođe ne zadane krivda.

* **Požar na Hajdini.** Te dni je nastal na nepojasnjen način ogenj v skednju posestnika Alojzija Marinčiča na Hajdini. Ker je bil skedenj s slamo krit, se je ogenj naglo razširil na vse v bližini stoječe gospodarske zgradbe in jih uničil do tal. Gasilci, ki so prihitali na pomoč iz Hajdine in Ptuja, so z veliko težavo omejili ogenj in s tem preprečili veliko nevarnost. Ni je prutila vsej vasi.

* **Huda nesreča strelnega mojstra.** V bolnišnico v Ljubljani so pripeljali hudo ranjenega 47letnega Antona Repovža, strelnega mojstra pri vodstvu banovinske ceste Litija—Radeče, ki je sedaj gradijo. Repovž je nadzoroval razstreljevalna dela pri gradnji ceste. Pripravil je deset strelcev, ki so se izvršili brez nezgode razen zadnjega. Pri zadnjem strelu je padla s pobočja na cesto velika bukev in ko so delavci to bukev odpravljali s ceste, je prigrmel zviška težak kamen, ki ga je bukev izruvala. Kamen je padel na Repovža in mu zlomil desno lopatico in zlomil skoro vsa rebra.

* **Obup nad življenjem.** Pri Gornji Sv. Kungoti je obupal nad življenjem 28letni orožniški podnarednik Anton Lopič. S svojim službenim samokresom se je ustrelil. Krogla mu je predrta srce in je bil nesrečnik takoj mrtev. Lopič je služboval kot orožnik v Beogradu, kjer se je hudo ponesrečil in se je moral dalje časa zdraviti v bolnišnici. Po odpustu iz bolnišnice je dobil daljši dopust, ki ga je hotel preživeti pri svojem prejšnjem gospodarju pri Sv. Kungoti. Pri njem je bil nekaj dni in je šel tam tudi iz neznanega vzroka prostovoljno v smrt.

* **Smrtna nesreča šestletne pastirice.** Šestletna hčerka posestnika Cokana na Krapju je te dni pasla na vojki privezano telico ter si v otroški igravosti in neprevidnosti ovila drugi konec voj-

ke okrog vratu. V bližini je bil tudi domači pes, ki je pričel lajati na telico in se v njo zaletavati. Deklica je medtem brez zle slutnje trgala poleg živali cvetlice. Ko pa je pes ugriznil telico v nogo, je ta zbežljala, prevrnila pastirico in jo vlekla s seboj po trati. Rešili so jo sicer iz nevarnega položaja, toda najbrže ji je vojka strla goltanec. Kljub zdravniški pomoči je deklica po dveh urah umrla.

* **Požar pri Hrastniku.** V noči na nedeljo ob eni uri so zbudile Hrastničane iz spanja tvorniške in rudniška sirena in gasilski rog. Gorelo je na Brnici Igričnikovo gospodarsko poslopje. Ogenj je moral nastati že okrog polnoči. Prvi so prihitali na pomoč dolski gasilci z motoriko na avtomobilu. Hrastniško gasilno društvo je pa poslalo na požarišče samo številno moštvo s kavlji in drugim orodjem brez brizgalne, ki bi se zaradi slabe poti ne mogli spraviti na kraj požara, ki je oddaljen okrog 250 m od vasi Brnice na pobočju hriba Kovka. Hud veter, ki je pihal to noč, je raznašal goreče ogorke daleč na okrog. Bila je velika nevarnost, da ne bi zaradi tega nastal požar v bližnji vasi Brnici na kakem s slamo kritem poslopiju. Zato so se morali gasilci porazdeliti na več strani, da so preprečili še večjo nesrečo. Oni iz steklarne so bili pri požarišču, drugi so pa bili postavljeni v vasi Brnici. Leseno in s slamo krito gospodarsko poslopje je zgorelo do tal.

* **Nevaren ogenj.** V noči na nedeljo okoli 3. ure je nastal v gospodarskem poslopiju posestnika Janeza Ribiča na Grajeni pri Ptujju požar. Vsa družina je v strahu priletela iz hiše na prosto ter v svoji grozi zapazila, da gospodarskega poslopija ni mogoče več rešiti. Ker je bil hud veter, je ogenj objel še stanovanjsko poslopje in na kako rešitev premičnin ni bilo več misliti. Le s težavo so rešili živino. Domači sin, ki je spal na skednju, se je šele v zadnjem trenutku zbudil in se rešil iz ognja. Zgorčela sta razen obeh poslopij ki sta bili delno leseni in delno kriti s slamo tudi vse pohištvo in vsa obleka. Na gašenje ni bilo misliti, ker je Ribičeva domačija nekoliko v bregu in ni v bližini vode, pa tudi gasilci niso prišli do kraja nesreče.

* **Ogenj v Hruševem.** V nedeljo je nastal požar v gospodarskem poslopiju Marije Bernikove v Hruševem in do tal uničil zgradbo. Na kraj požara so prihitali vrli gasilci iz Dobrove z motoriko brizgalno in so s svojo nožetvalnostjo tudi rešili hišo.

* **Zagoneten požar.** Ob priliki službenega obhoda je orožniški patrolji iz Cirkove prišlo v vasi Stražgojncih na uho, da je pri posestniku D. F. v Stražgojncih 28. maja letos uničil požar stanovanjsko poslopje. Tega požara D. ni nikjer prijavil in ni vedelo o njem oblastvo ničesar. Orožniki so ugotovili, da se je gospodar kritičnega dne okoli 5. zjutraj odpeljal na kolesu k službi božji v Cirkovce. Doma je ostala samo njegova žena z dvoletnim sinkom. Ko se je vračal gospodar okoli pol 8. od maše, je že od daleč zapazil, da se vali z njegovega dvorišča gost dim, in je takoj zaslutil nesrečo. Požar je uničil vse poslopje, ostalo je le golo zičlovje. Med tem časom pa je D. hišo spet na novo postavil, tako da patrolja ni mogla ugotoviti dejanske škode. Ugotovilo pa se je, da je bila hiša stara. D. jo je kupil s posestvom vred leta 1930. in dal poslopje takoj zavarovati za 30.000 dinarjev, dasi je bilo vredno le kakih 5000 dinarjev. Gospodinja ni mogla izpovedati, da bi se ob požaru videla v bližini kaka sumljiva oseba. Goreti je začelo zadaj za skdenjem. Zadeva je ovadena sodišču zaradi preiskave, ki naj ugotovi vzrok požara.

* **Avto je povozil kolesarja.** Te dni se je vozil s kolesom kovaški mojster Tomaž Rožnik, stanujoč na Veliki, v smeri proti Novemu mestu. Na Građišču pri Sv. Ani se mu je pripeljal nasproti neki tovorni avto iz Ljubljane. Ker se na omenjenem mestu cesta prevesi in se vozača nista videla, avto pa ni dajal nikakih znakov, je bila nesreča neizogibna. Kolesar se je z veliko silo zaletel v avto, ki je kolo dobesedno zmečkal, a Rožnik sam si je pri padcu dvakrat zlomil nogo pod kolenom. Dobil je pa tudi poškodbe na glavi. Po nesreči je avto takoj oddiral naprej, ne da bi se brigal za ponesrečenca, ki je ležal na cesti v velikih bolečinah. K sreči je kmalu privozil mimo Pečnikarjev tovorni avto in je šofer Ivan Ciuha iz Ljubljane vzel ponesrečenca v vozilo in ga odpeljal k zdravniku dr. Dereaniju v Trebnje, ki mu je nudil prvo pomoč in odredil prevoz v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandiji, kamor je prepeljal ponesrečenca reševalni avto trebanjskega gasilnega društva.

* **Skala se je utrgala.** Velika skala se je utrgala na Starem gradu pri Kamniku in se privalila po strmem bregu v dolino. Padla je na neko hišo v Podgori in razbila precejšen kos strehe. K sreči je zadela ob debeli zid, ki je skalo zadržal, dobil pa je pri tem precejšnjo razpoko. Ko se je skala valila po bregu ter lomila

neumen; njegove besede niso zanesljive. Gorjanc pa bi se mu prav debelo zlagal.

Ostal je samo še Čotar. Mož je nekoliko boječ, sicer pa dobra duša. Previdno bi ga bilo treba kam izvabiti in omeščati z lepo besedo. Ako bi se upiral, bi ga omajala grožnja. Mož bi se ustrašil.

Tako je sklepal mladenič vse poletje; ni pa utegnil izvesti svojih načrtov. Odložil jih je na jesen, ko bo opravljeno delo. Takrat bo poskusil nadaljevati.

2. Zasedovanje.

Semenj na Trati o sv. Mihelu ni bil kdo ve kako živahen. Za oddajo vprežne živine je bilo prezdodaj, ker ljudje še niso dosejali in napeljali drv. Prignali pa so obilo drobnice z bližnjih hribov. Tudi mladi jesenčki so se dobro prodali.

Čotar iz Bukovja je prodajal ovce. Imel je lepe živalce, kakršnih ni bilo mnogo na sejmu. Kupci so se kar gnetli okoli njega.

Murnov Jože je opazoval oddaleč, ko so se pogajali za ceno. Hodil je počasi po sejmišču, kakor bi ogledoval živino. Meril pa je le na Čotarja, kdaj bo prodal in kam se bo odstranil.

Ko se je naveličal postajati med živino, se je pomešal med stojnice za blago in drugo ropotijo. Pred zgornjim klobučarjem je opazil Šimenca iz Bukovja. Mož si je izbral ličen klobuk in ga pomeril. Trgovec mu je nastavil zrcalo.

Za ceno sta se hitro pogodila. Šimenc je segel po denarnico, ki je bila prav lepo rejena. Vzel je petak in ga dal prodajalcu.

«Jej, pa nov!» je vzkliknil trgovec in obrnil petak proti solncu. Nato je nadaljeval zgovorno: «Tak je, kakor bi ga vzel iz stroja. Ali ste ga sami naredili?»

«Vi ga niste», mu je zabrusil Šimenc posmehljivo.

Klobučar ni spoznal ponarejenega petaka. Odštel mu je drobiž, denar pa spravil v usnjeno torbico z besedami: «No, ako jih delate sami, bom pa prišel ponje...»

«Le pridite!» mu je rekel v šali in se naglo odstranil.

Murnov Jože je bil oddaljen samo nekaj korakov in je natanko čul njun pogovor. On ga je razumel, dočim je bil premeteni trgovec prevaran. Dal mu je nov klobuk za košček navadnega papirja.

Šimenc je šel mimo Jožeta, ki ga ni pogledal. Hitro se je izgubil med ljudmi, ki so se tiščali drug drugega kakor slaniki. Za to, kje se bo zopet ustavil in poskusil svojo srečo, Jože ni več zanimal.

Pred stojnico za dežnike je stopical Potokarjev Lojze, njegov sosed. Poželjivo je ogledoval blago; desnica mu je tičala globoko v hlačnem žepu. «Ali bi, ali ne?» Noge so mu zastajale. Plaho se je oziral okoli sebe.

Naposled se je ojunčil in stopil pred trgovca. Začela sta odpirati dežnike. Prodajalec jih je hvalil na vse pretege.

Lojze ni dolgo izbiral. Vzel je tistega, ki mu je najbolj ugajal. Cena ni bila previsoka. Določal je z novim petakom.

Tako lepega bankovca trgovec najbrž še ni videl. Popravil si je naočnike in rekel: «Ta je pa takšen, kakor podobica iz mašne knjige...»

«Še lepši», mu je odvrnil tiho Lojze. Nastavil je krepko dlan, na katero mu je odštel trgovec drobiž iz petaka. Zakaj se mu je tresla roka, prodajalec ni vedel. Znano pa je bilo Murnovemu Jožetu, ki se je skrival med množico bližnjih nice.

Prizori, ki so se odigrali pred njegovimi očmi, so ga očitno presenetili. Zasačil je ošabnega Šimenca tedaj, ko se mu je najmanj sanjalo. Toda še bolj mu je ugajalo, ker se je izkazalo, da se ni motil o sosedu. Lojze je član tajne gorske družbe — to je bila nepobitna resnica. Tosta noč, ko sta se srečala na Ovinku, je nesel v zavrtku ponarejene bankovce. Danes kupuje z namenom, da bi... rjem.

Mladenič se je povrnil med živino. Čotar se mu je nekam izgubil. Izvedel je, da je prodal ovce in odšel proti domu. Mož mu ni smel uiti. Ubral jo je naglo za njim. Čotar je imel nove načrte.

Dohitel ga je v Zabšah pred Jurčkovo gostilno. «Očka, ali stopiva malo noter?» ga je prilično ustavil.

(Dalje prihodnjik.)

drevje in grmovje, so vsi mislili, da je potres. Sreča v nesreči je bila, da je padla na zid, sicer bi prebila strop, padla v sobo in napravila še večjo škodo.

* Drzna tatvina. Nedavno so neznaní tatovi vlomili pri belem dnevu v stanovanje posestnice Cecilije Hergove v Lipovcu, občina Juršinci, in iz shrambe odnesli posodo s svinjsko mastjo. Prazno posodo so nato skrili v listnjaku, kjer jo je gospodinja našla. Razen tega so odnesli iz sobe še razno obleko in perilo. Orožniki so tatu na sledu.

* Kravo so mu ukradli. Posestniku Jakobu Kamplu v Grajenščaku pri Vurbergu je nedavno ponoči izginila iz hleva okoli štiri leta stara breja krava pšenične barve in z belo liso na hrbtu. Nekatere priče so izpovedale, da so videle dan po tatvini moškega, ki je gnal slično kravo proti Mariboru in jo nekemu posestniku iz Krčevine ponujal v nakup.

* Aretirani vohuni. Beograjska policijska uprava je aretirala več bivših avstrijskih oficirjev, o katerih je dognala, da so bili v vohunski službi neke tuje države, in jih izročila državnemu sodišču za zaščito države in javne varnosti. Aretiran je bil najprej avstrijski državlján in bivši avstro-ogrski major Friderik Červenka iz Gradca. Červenka je v policijskem zaporu tudi že priznal vso svojo krivdo. Kot njegovi sodelavci so bili aretirani in izročeni državnemu sodišču kapetana v pokoju brata Oskar in Paul Rauhacher, oba iz Ljubljane, major v pokoju Anton Velikonja iz Kukujevcev, upravnik ortopedske delavnice v Zagrebu Stefan Velibir in bivši oficir, zolnir tehnik Hans Javorek iz Maribora.

* Tri sodbe v Novem mestu. Pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča v Novem mestu so se zagovarjali nekaj nad 20 let stari hlapci, odnosno delavci Alojzij in Anton Plave in Ignacij Kovačič iz Podboršta pri Mirni peči zaradi prestopka zoper življenje in telo, Franc Jurečič, 50letni posestnik iz Vel. Mraševca pri Cerkljah zaradi enakega prestopka in Neža Mulejeva, 44letna kočarica iz Dobrave pri Škocijanu, zaradi prestopka proti običnemu zdravju. Alojzij in Anton Plave in Ignacij Kovačič so bili obdolženi, da so se 15. decembra 1930. v Golobinjeku udeležili tepeža, pri katerem je bil umorjen Anton Jare, ki so ga našli 16. decembra 1930. na neki njivi pri Golobinjeku. Ker ni bilo najti nikakih zunanjih poškodb pri mrtiču, so ljudje domnevali, da je v pijanosti obležal in zmrznil. Zato so truplo pokopali, ne da bi ga bili raztelesili. Ko se je pozneje začelo govoriti, da je Jare umrl nasilne smrti, so truplo izkopali in ga raztelesili, pri čemer sta zdravnika ugotovila, da je rajni dobil udarec na desni strani glave. Zaradi tega udarca je počila desna senčnica, krvaveli in otrpnili so možgani, kar je povzročilo nesrečnikovo smrt. Šele ob koncu marca letos se je ugotovilo, da so napadli rajnega Jarca obdolženci Kovačič in oba Plavca, ki so dejanje priznali in se zagovarjajo, da so pokojnika topli le zato, ker je preklinjal in izzival. Glede na to, da se ni dalo ugotoviti, kateri obtožencev je prizadejal Jarcu smrtno poškodbo, so bili obsojeni vsi zaradi prestopka tepeža, in sicer oba Plavca vsak na šest mesecev, Kovačič pa na štiri mesece strogega zapora. — Franc Jurečič je 22. marca letos v Vel. Mraševem udaril s kolom Jožeta Cuglja in mu prelomil levo podlehtnico. Pri razpravi je dejanje priznal. Zagovarjal se je pa, da sta se s Cugljem prepirala zaradi meje in plota. Cugelj ga je sunil z roko v prsa, kar ga je tako ujezilo, da ga je udaril s kolom. Zasllišani Jože Cugelj je potrdil, da ga je Jurečič hudo poškodoval ter da mu je prelomil levo podlehtnico s kolom. Glede na obtoženčovo priznanje in kesanje mu je sodišče prisodilo le šest mesecev strogega zapora pogojno za tri leta. — Neža Mulejeva je bila obtožena, da je zdravila na Dobravi bolnike za nagrado. Obtoženka je zanikala krivdo ter je zatrjevala, da je le izjemno dajala domača neškodljiva zdravila ljudem, ki so jo za to nadlegovali, da pa kake nagrade ni niti zahtevala niti

sprejemala. Sodišče je ugotovilo, da je bila obtoženka že kaznovana zaradi mazaštva in v zadnjih letih tudi večkrat zaradi tega v preiskavi. Čeprav jo sresko načelstvo in orožništvo precej strogo nadzirata, vendar opravlja svoj posel dalje, ravna pa zelo previdno, tako da jo je težko zasačiti. Ko je v začetku marca letos zamenjala neka ženska po pomoti zdravila, ki jih ji je dala obtoženka, in se pri tem tako hudo poškodovala, da je bilo treba klicati zdravnika dr. Škulja, se je ugotovilo, da je ta zdravila dobila dotična bolnica od obtoženke. Sodišče je prisodilo Mulejevi tri mesece strogega zapora pogojno za tri leta.

* Morilka svojega gospodarja obsojena na 10 let. Kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je obravnaval zločin, ki se je zgodil na velikonočno soboto na Spodnjem Bregu pri Ptujju. Na zatožni klopi sta sedela 28letna dekla Marija Vreševa in njen ljubimec, 25letni kolarški pomočnik Konrad Murko iz Dražencev, obtožena, da sta umorila že priletnejšega gostilničarja in posestnika Ignaca Emeršiča. Krvav dogodek slika obširna obtožnica tako-le: Marija Vreševa je bila siromašno dekle, ki je že od mladih let moralo služiti svoj kruh. Še kot otrok je prišla k Emeršičevi hiši na Spodnjem Bregu pri Ptujju. Bila je pridna in poštena, zato so jo Emeršičevi radi imeli. Ko pa se je Emeršič oženil, je Marija šla od hiše in si poiskala službo drugje. Pred osmimi leti pa se je spet povrnila k Emeršičevim, kjer je preživela svojo mladost. Emeršič jo je rad vzel, ker je vedel, da je zanesljiva. To je storil tem rajši, ker je njegova 10 let od njega starejša žena vedno bolehal in ni mogla opravljati vseh gospodinjskih del. Prva leta zakona so bila srečna. Po letih pa je Emeršiču začela ugajati dekla Marija, ki se gospodarjevo ljubezni ni branila. Gospodar ji je bil nekoč obljubil, da ji bo zapisal 10.000 Din. In od takrat sta pričela živeti Emeršič in dekla Marija kot mož in žena. Prava Emeršičeva žena Genovefa pa se je vdala v svojo usodo. Ločila se je popolnoma od svojega moža in si uredila v neki stranski sobici svoje ležišče. Za vse drugo se ni brigala. Pred dvema letoma pa se je dekla, ki je imela vso oblast pri Emeršičevih, spoznala z mladim kolarškim pomočnikom Konradom Murkom. Konradu je bila postavna Marija všeč in vedno pogasteje se je oglašal pri njej. Bil je sladkih besed, s katerimi je Marijo pridobil na svojo stran. Da je ona postala vse drugačna, to je takoj slutil stari Emeršič, ki je bil zelo ljubosumen na mladega kolarškega pomočnika. Sirovo deklišno vedenje je silno bolelo zaljubljenega gospodarja. Odkar je hodila s svojim izvoljencem po veselecah in odkar je ostajal Konrad pri njej čez noč, ni hotela več uslišati nobene gospodarjeve prošnje. Z gospodarjem se je pričela prepirati in mu je v razburjenosti večkrat grozila z nožem. Tako sta se sprla tudi letošnjo velikonočno soboto. Posledice prepira so bile usodne za oba. Nesrečnega dne je Konrad obiskal Marijo. Ko se je Emeršič okrog 10. spravil k počitku, se je oglašil še v kuhinji, kjer sta bila Marija in Konrad zatopljena v svoj pogovor. Ko sta ga opazila, sta skočila pokoncu. Marija je poiskala nož in ga zasadila Emeršiču v srce. Obtoženka se je pred sodniki izgovarjala s silobranom, a senat ni mogel upoštevati zaradi obtežilnega materiala njenega zagovora. Obsojena je bila na 10 let robije in trajno izgubo častnih državljskih pravic. Soobtoženi kolarški pomočnik Konrad Murko je bil oproščen vsake krivde.

* Posledice mazaštva. Pred dnevi se je pri požaru v Hošnici Strmškova žena pri reševanju močno opekla. Iskala je seveda takoj zdravniške pomoči in dobila za opekline potrebno mazilo. Pa se je oglašila pri njej neka ženska. Dejala je, da ve za domače zdravilo, ki ji bo takoj pomagalo. Svetovala ji je, naj namaže bolna mesta najprej z živim apnom, nato pa s kravjim blatom. Lahkoverna in nevedna ženska je v dobri veri to res storila, a neizogibne posledice tega zdravljenja so bile, da so žensko te dni morali prepeljati v bolnišnico.

* Nevaren vlomilec pod ključem. V soboto so domžalski orožniki prijeli znanega vlomilca Gregorina, ki je bli že 16krat kaznovan zaradi tatvin in vlovov. V zadnjem času se je udeleževal v kamniškem srezu. Oblastva so ga že dolgo zaman zasledovala. Obdolžen je bil tudi, da je pred kratkim vlomil v neko hišo na Križu pri Kamniku in odnesel čevljarškemu pomočniku Francu P. novo obleko, dva para čevljev, zlat prstan in še nekaj malenkosti. Da je bil vlom Gregorinovo delo, so takoj spoznali po načinu, kako je bil izvršen. Aretiranega vlomilca so privedli v Kamnik, kjer ga prav dobro poznajo, saj so imeli z njim že precej opravka. Lani je namreč na sejmu sunil nekemu kmetu uro in pokradel na stojnicah mnogo spodnjega perila. Bil pa je tako previden, da je odvrzel svoje stari perilo in se takoj preoblekel, da je vzbujal čim manj pozornosti. Ko ga je orožnik prijel, se je moral nepridiprav zopet preobleči in vrniti ukradeno perilo in uro. Vlom na Križu zdaj trdovratno taji, kar je že njegova stalna in preizkušena navada, ki mu pa ne bo prav nič pomagala. Prebivalstvo bo imelo zdaj nekaj časa mir pred njim.

* Ukradena konja. Cigana Vaso in Ivan Levakovič sta posestniku Alojziju Skubicu v Besnici pri Litiji ukradla dva konja. Konja sta cigana ponoči odpeljala iz hleva in z njima zginila neznanu kam.

* Na meji ustreljen tihotapec. Na jugoslovansko-italijanski meji v občini Sorici sta opazila graničarja nedavno ponoči dve sumljivi postavi, ki sta hiteli proti italijanski meji. Graničarja sta po predpisih še večkrat ponovila klice, potem pa streljala. Eden beguncev je kriknil in padel, drugi pa je utekel preko meje. Poizvedbe so ugotovile, da je ustreljenec Janez Frelj, posestnik iz občine Sorice. Frelj je bil dvolasnik, ki je imel svoje posestvo tudi na italijanski strani v vasi Novakah, občina Cerkno. Bil je znan kot strasten tihotapec že več let. Najrajši je tihotapil živino. V usodni noči je nesel v nahrbtnem košu tovor sirovega masla. Truplo so odnesli v mrtvašnico v Sorici, kamor je prišla komisija pod vodstvom sreskega načelnika g. Legata. Komisija je ugotovila, da sta postopala graničarja po službenih predpisih. Nesrečni Frelj je bil poročen, star 31 let in oče treh mladoletnih otrok. Najstarejši otrok šteje šele štiri leta. To je že tretji tihotapec, ki je v teh krajih pri begu izgubil življenje. Ta primer kaže, za kako malonkostne reči tvegajo tihotapci življenje.

* 18 let za umor. V ponedeljek se je pred petčlanskim senatom pri okrožnem sodišču v Celju razprava proti 25letnemu oženjenemu najemniku Jožetu Gošku iz Dovškega v okolici Senovega pri Rajhenburgu zaradi umora in poizkusa umora. Jožef Gošek, ki je živel v zakoncu Alojzijem Levškom in njegovo ženo Marijo v Dovškem v sovraštvo, je prišel 20. maja opoldne v Sevškovo hišo, a je našel v sobi le Sevškovo ženo, ki je sedela pri mizi. Vprašal jo je, zakaj ga je ovadila pri sreskem načelstvu zaradi točenja neprijavljenega vina in zaradi izvrševanja neprijavljene mizarske obrti. Sevškova mu je odgovorila, da je to storila, ker je ob veliki noči on ovadil orožnikom njenega moža zaradi suma tatvine mesa. Med preprirom je stopil v sobo Alojzij Sevšek, ki je zgrabil Goška za vrat in ga vrgel v vrata, ki so se razbila. Oba Sevška sta se ga dejansko lotila. Gošek je nato skočil v vežo, za njim pa Marija Sevškova. Gošek je v tem trenutku potegnil iz žepa samokres in ustrelil v Sevškovo, ki je padla zadeta na tla. Alojzij Sevšek se je skrčil za vrata, Gošek pa je stopil na prag in je ustrelil tudi vanj. Nato je stopil v vežo in še enkrat ustrelil v Marijo Sevškovo, ki je ležala tam. Sevškova je takoj izdihnila, Alojzij Sevšek pa je dobil strel v desni nadlaket in jo krogla preklala kost na tri dele. Po tem krvavem dejanju je šel Gošek na dom svojih staršev in malo nato še k svaku ter vsem povedal, kaj je storil. Drugo jutro se je sam javil okrajnemu sodišču v Sevnici. Gošek je tudi pri razpravi skesano priznal dejanje, zagovarjal pa se je z vinje-

nostjo in razburjenjem zaradi preprirov in ovadbe, ki so jo Sevškovi vložili proti njemu zaradi nedovoljenega točenja vina in izvrševanja neprijavljene mizarске obrti. Vsi sosedi, razen Sevškovih, opisujejo Goška kot mirnega in marljivega moža. Jožef Gošek je bil obsojen zaradi umora in poizkusa umora na 18 let robije.

* **Obsodba nevarnih tatov.** Mali kazenski senat okrožnega sodišča v Mariboru je sodil vlomilski in tatinski družbi, ki je lani in letos strahovala Maribor in njegovo bližnjo okolico. Glavni obtoženec in nekak poveljnik tolpe je bil Anton Valh, pomagali pa so mu pri tatinskem poslu tudi Nikola Dekanič, Jakob Stulič, Fran Zöhlner, Jakob Balaškovič, Andrej Bizjak, Ivan Kontelja, Valhova sestra Amalija, Balaškovičeva žena Antonija in Bizjakova žena Antonija. Pri mnogostevilnih tatvinah in vlomih, ki so jih člani tolpe

izvršili, so napravili okrog četrtil milijona dinarjev škode. Obsojeni so bili: Anton Valh na pet let hude ječe s pridržkom pet let po prestani kazni in petletno izgubo častnih državljskih pravic, Fran Zöhlner na tri leta hude ječe in petletno izgubo častnih pravic, Jakob Balaškovič na dve leti in triletno izgubo častnih pravic, Nikola Dekanič na eno leto strogega zaporu in enoletno izgubo častnih pravic, Stulič na eno leto strogega zaporu in dvoletno izgubo častnih pravic, Ivan Bizjak na dve leti hude ječe in triletno izgubo častnih pravic, Ivan Kontelja na eno leto strogega zaporu in dvoletno izgubo častnih pravic, Antonija Balaškovičeva pa na šest mesecev strogega zaporu in štiriletno izgubo častnih pravic. Trije sokrivci pri razpravi niso bili navzočni in se bo proti njim vršila posebna razprava.

Preklic.

Podpisani Fekonja Anton, gostilničarjev sin, Očeslavci št. 42, preklicujem in obžalujem hude očitke, ki sem jih iznesel v večji družbi v Janževem vrhu pri Gornji Radgoni o gospodu Trstenjaku Davorinu očitati kakega nečastnega dejanja, ljām, da nimam nikakega povoda gospodu Trstenjaku Davorinu očitati kakega nečastnega dejanja ter se mu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega pregona.

V Očeslavcih, dne 6. junija 1933.

Fekonja Anton.

se ne delajo ustne, temveč vedno pismene oporoke. Tudi pred sodiščem se dá napraviti ustna in pismena oporoka in izda sodišče poseben zapisnik o njej ter jo shrani. Prav tako napravi tudi notar oporoko. Omeniti bi še bilo tako zvane nenadne oporoke, ki se napravljajo v raznih nevarnih primerih (med vožnjo ali kadar razsajajo nalezljive bolezni in podobno). Pri takih je priča veljavna tudi, če je izpolnila le 14 let. Zadostujeta le dve priči in ni treba, da bi bili hkratu navzočni. Nenadne oporoke pa izgubijo veljavnost šest mesecev potem, ko je voznja, bolezen ali pa kakšna druga takšna okolnost prenehala.

Kaj moramo vedeti o testamentu

Naše ljudstvo napravlja še vedno mnogo neveljavnih oporok, ki so povod hudih preprirov in dolgih, dragih pravnih. Zato hočemo našim čitateljem podati glavne določbe za sestavitev veljavne oporoke.

Oporoka se mora napraviti iz izrečno proste volje, zato ne morejo napraviti testamenta otroci, ki niso dosegli še 14. leta, in prav tako ne slaboumni. Kdor pa je že izpolnil 14. leto, a še ne 18., more napraviti le ustno oporoko pred sodiščem. Sodno proglašeni zapravljivec more razpolagati le s polovico svoje imovine, druga polovica pa pripade zakonitim naslednikom. Po zunanji obliki razlikujemo zasebne in javne oporoke. Zasebne se napravijo doma, javne pa pred sodiščem ali pred notarjem. Zasebne imajo za nas večji pomen. Te delimo v ustne in pismene.

Kako pa se napravi veljavna pismena oporoka? Kdor zna in more pisati, je najbolje, da oporoko svojeručno napiše in jo podpiše. Pripis dneva, leta in kraja za veljavnost oporoke ni potreben, pač pa je prav priporočljiv zlasti zaradi tega, ker se oporoka lahko vsak čas na novo in drugače napiše in je datum zato važen, da se ve, katera oporoka je bila nazadnje napisana. Naslednja oporoka namreč vedno popolnoma razveljavi prejšnjo.

Mnogo ljudi zna sicer pisati, vendar pa ne morejo pisati zaradi bolezni ali kakšne druge zapreke ter zato potrebujejo pri oporoki pomočnika, da napiše oporoko, katero sam zapustnik svojeručno podpiše in pred tremi sposobnimi pričami, od katerih morata vsaj dve biti hkratu navzočni, izjavi, da je to njegova oporoka. Nato se morajo vse priče podpisati, in sicer na samih listini, ne pa morebiti na ovoju. Pričam pa ni treba vedeti, kaj je zapisano v oporoki. Rekli smo, da so potrebne za oporoko sposobne priče. Te so takšne moške in ženske osebe, ki niso stare izpod 18 let, ki niso slaboumne, slepe, gluhe ali mutaste. Priče morajo tudi razumeti zapustnikov jezik. Važno vprašanje nastane v tem, ali je dedič sposobna pričā ali ne. Dedič ni veljavna pričā. Prav tako pa tudi ne njegov zakonski drug in osebe v premem sorodstvu ali svaštvu z njim. Dalje tudi ne hlapci, dekle in druga služinčad, ki stanuje z njim pod isto streho.

Kako pa napravi oporoko tisti, ki ne zna pisati? Temu mora oporoko napisati druga oseba, sam pa mora pred tremi pričami, ki morajo biti vse hkratu navzočne, izrečno povedati, da je to, kar mu je le-tā napisal, njegova oporoka ter mora še sam svojeručno podkrižati oporoko. Za dokaz, kdo je zapustnik, je dobro, da se k svojeručnemu križu zapiše še zapustnikovo ime. Če zna zapustnik čitati in se le ne more podpisati zaradi bolezni ali kakega drugega vzroka, lahko prečita oporoko ena od prič. Če zapustnik ne zna ne čitati ne pisati, pa ne sme čitati nisee, temveč katera druga navzočnih prič in morajo tudi priče točno vedeti vsebino testamenta.

Ustno oporoko mora napraviti izročitelj pred tremi istočasno navzočnimi pričami, katerim mora zapustnik jasno izjaviti, da hoče napraviti

ustno oporoko. Dobro pa je, da si pričē zase za beležijo oporoko. Vsaka ustna izjava oporoke mora biti namreč potrjena s prisego, ki jo morata vsaj dve priči opraviti, če na primer ena umrje. Če pa tudi druga umrje, izgubi ustna oporoka veljavnost. Prav zato je splošno priporočljivo, da

Poglavitne naloge v boju proti jetiki

Jetika more vzplamteti le po okuženju z njenimi povzročitelji bacili, vendar vsako okuženje s temi še ne pomeni bolezni. Mi vsi se večkrat v življenju okužimo, a le nekateri izmed nas obole. Naša prva naloga v boju proti jetiki torej bodi: **omejitve, odstranitve kužnih virov.** Najnevarnejši vir novim okužitvam je bolnik s kužnimi ranami, zlasti v pljučih. **Osamitev kužno bolnih od zdravih** (na primer v rodbini) je naša prva naloga v boju proti jetiki.

V okuženem ozračju najbolj ogroženi so **nedorasli otroci.** Njih telo še ni razvito, ni dovolj odporno, prej podleže okuženju in zapade obolenju. Zlasti velja to za dojenčka. Mati dojenčka pestuje, doji in hrani, povija, koplje, boža in poljublja. Kolikokrat ga pri tem negovanju okuži. Zato ni čudno, da je v takšnih okoliščinah zapisanih nagli smrti za jetiko toliko neboljenčkov že v prvih mesecih življenja. Tu ni druge rešitve nego **nemudna ločitev novorojenca od matere z odprto jetiko!** Pa tudi drugače se ravnaj po nasvetu: Ne kaži, ne dajaj brez potrebe svojega deteta v roke komurkoli! **Ne obiskuj z njim ljudi z bolnimi pljuči, ne pusti jim zahajati tjakaj, ne dovoli jim igrati se v njih bližini.**

Ali je redna, takojšnja ločitev odprto bolnega od zdravih dandanes pri nas mogoča? Malokdaj. Močno nam nedostaja v ta namen zavodov (bolnišnic, ljudskih zdravilišč, zavetišč, prostornih zdravih stanovanj). Skrbimo, borimo se za to, da se bodo takšni zavodi čimprej zgradili!

Krepko telo je obramba proti jetiki. Prvi pogoj za zdravje telesa sta redna, zadostna prehrana in zračno, primerno stanovanje. Šele potem pričakujemo res splošnega umika šibe jetike. Šele pri redni hrani in zdravem stanovanju bodo prišli do prave veljave vsi drugi načini telesne krepitve, kakor gibanje na prostem, solnčenje in kopanje, sport in telovadba. Prav tako je zdravju

za telo in dušo potreben red, zadosten počitek.

Gospodarska blaginja, ki je morajo biti vsaj do gotove mere deležni vsi stanovi, že sama po sebi zmanjšuje jetična obolenja. **Boj proti jetiki mora zato seči globoko v drobje socialnih nalog in osnovnih življenjskih vprašanj.**

Zdravljenje jetike v njenih najrazličnejših oblikah je praktično najbolj očiten del protijetičnega boja. Izpopolnjevanje zdravilnih načinov, omogočenje rednega zdravljenja vsem slojem je najbolj vidna naloga v borbi proti jetiki. Žal nam tako strašno manjkajo primerni zavodi, bolnišnice, ljudska zdravilišča in zavetišča!

Še na neko okolnost moramo opozoriti, namreč na napačno pojmovanje jetike, zlasti začetne. Bolni za jetiko navadno iščejo pomoči, ko so že resno bolni, ko imajo na primer že rane v pljučih. Pa tudi ni tako enostavno dognati začetnega skritega obolenja. Navadno je tu potrebno strokovno zdravniško znanje.

Zdravljenje jetike se ne začne pri rani, temveč že mnogo prej. Pri ranah se bolezen mnogokrat že zaključuje.

Pravo pojmovanje jetike kot ljudske bolezni nužno in jasno zahteva zdravljenje v prav prvih začetkih. Le takrat se dá v skoro vseh primerih v dokaj kratkem času in brez hudih denarnih žrtev doseči trajna zmožnost za delo. V ta namen pa nujno potrebujemo bolnišnic in ljudskih zdravilišč. Posebno nujna je tačas potreba nove bolnišnice za prsne bolezni v Ljubljani.

Šele potem, ko je poskrbljeno za naglo ločitev in zdravljenje obolelih, smemo upati na znaten uspeh **propagandnega dela v boju proti jetiki.** Gotovo tega poučnega dela ne smemo podcenjevati. Ta pouk naj opisuje bolezen, svari pred okuženjem in škodljivimi vplivi, ki telo slabe in delajo podvrženo jetiki.

Kako se kupuje in prodaja hmelj

Na podlagi dosedanje prakse je Hmeljarsko društvo za Slovenijo iz Žalca skupno z Združenjem trgovcev za srece Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah sestavilo naslednje uzance pri nakupu in prodaji hmelja:

1. Kupčija se sklene med pridelovalcem in trgovcem, ki ima obrtni list, ali pa njegovim pooblaščenecem z obojestranskim podpisom sklepnega lista.

2. Originalni sklepn list obdrži kupec, kopoljo pa prodajalec.

3. Kupec izroči pri podpisu sklepnega lista prodajalcu na njegovo zahtevo naplačilo razen

pri nakupu na vzorec.

4. Pooblaščeni nakupovalci se morajo izkazati nasproti prodajalcu in oblastvom s pravo-močnim pooblastilom hmeljskega trgovca, za katerega nakupujejo, in z legitimacijami, izdanimi, odnosno vidiranimi od oblastev.

5. Vsi hmeljski zaključki, ki jih napravi pooblaščenec za trgovca, ki je izdal pooblastilo, so za tega veljavni in obvezni. Vsi pridržki za potrditev in razveljavljenje teh sklepov so nedopustni.

6. Razveljavljenje sklepov je mogoče samo z obojestranskim pristankom.

7. Sklepni list mora podpisati v vsakem primeru lastnik hmelja ali pa od lastnika pooblaščen, ki jamči s svojim podpisom za vse morebitne posledice.

8. Pri sklepu kupčije na kupu ali v balah vzame kupec v navzočnosti prodajalca primeren ročni vzorec, ki je križem prevezan in pri vozlu prepleten s primerno etiketo na ta način, da je izključena ponovna otvoritev ročnega vzorca brez poškodbe etikete. V dokaz istinitosti ročnega vzorca se podpišeta na etiketi kupec in prodajalec. Kupec lahko vzame brezplačno največ tri ročne vzorce od vsake vrste.

9. Količina prodanega blaga mora ustrezati v sklepnem listu pisani množini. Množina kupljenega blaga se ne dá v vsakem primeru natančno določiti, zaradi česar se mora določiti v dveh številkah, in sicer od . . . . do . . . . kg. Prodajalec je dolžan dobaviti in kupec prevzeti množino, ki je v sklepnem listu navedena.

10. Pri vseh kupčijah, ki se izvršijo na podlagi vzorcev brez ogleda blaga na licu mesta, se mora ravnati z vzorci v smislu določbe pod točko 8.

11. Dolžnost prodajalca je, ako proda zastavljeni ali zarubljeni hmelj, da v vsakem takim primeru kupca pred sklepom kupčije obvesti.

12. Do dejanske izročitve je odgovoren za blago prodajalec, četudi bi se bil kakor koli količinski prevzem izvršil že prej.

13. Ako ni drugih pogojev, dá kupec pobasati hmelj po svojem basarju.

14. Ako basar izvrši basanje po nekakem kupcu in hmelj pri basanju zdrobi, ni za to odgovoren prodajalec.

15. Ako od kupca poslani basarji, da hmelj ni sposoben za basanje, lahko basanje začasno odkloni.

16. Ako prodajalec sam izvrši basanje, je za vse nepravilnosti odgovoren sam.

17. Prodajalec prinese k prevzemu hmelja kopijo sklepnega lista.

18. Dolžnost prodajalca je, da dobavi hmelj nevlažen in nezmočen; za te poškodbe je prodajalec odgovoren.

19. Kakovostni prevzem blaga se izvrši pri tehtanju na ta način, da kupec ali njegov zastopnik v navzočnosti prodajalca ali njegovega zastopnika, ki je prišel k prevzemu hmelja, tega pregleda. V primeru spora, če odprti vzorec ne ustreza dovoženemu blagu, se po točki 8. opremljeni vzorec primerja z dovoženim blagom.

20. V primeru, da je kupec hmelj naprej prodal pred prevzemom, ima prodajalec morebitne spore rešiti s prvim kupcem, odnosno samo prvi kupec s prodajalcem.

21. Za oddajo blaga in prevzem kupnine se smatra, ako ni drugače določeno, pooblaščen oni, ki je prisostvoval tehtanju.

22. Prevzem in plačilo se izvršita pri tehtanju blaga, ako ni drugače pogojeno.

23. Vreče, ki so last prodajalca, mora kupec v istem stanju najkasneje do prihodnjega 1. avgusta. Neporabljene vreče, ki jih je dal kupec za pobasanje hmelja, je dolžan prodajalec vrniti pri dobavi hmelja, sicer je odgovoren za povrnitev vrednosti vreč. Prodajalec je dolžan po sklepu kupčije, ako nima svojih vreč, dvigniti te pri kupcu.

24. Tara običajnih lahkih vreč je največ 2 kg za kos.

25. Prodajalec mora izročiti kupcu pri dobavi poverilnico svoje občine, ako jo le-ta zahteva v svrhu oznamenjanja hmelja.

26. V primeru, da najde kupec potem pri izpraznjevanju, žvepljanju itd. napačno pakovanje, kamenje in druge predmete, je za škodo odgovoren prodajalec.

27. Hmeljarsko društvo za Slovenijo v Zalcu in Združenje trgovcev za sreze Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju sta se sporazumela, da ima obrazec sklepnega lista naslednje besedilo in naslednjo obliko:

Taksa uničena na originalu.

Firma . . . . . Datum . . . . .
Gosp.: . . . . .
po domače: . . . . .
v: . . . . . proda g.: . . . . .
. . . . . kg hmelja letnika: . . . . .
po vzorcu (vzorcih): . . . . .
po Din: . . . . . za 1 kg . . . . .
postavljeno . . . . .
Prodajalec potrdi prejem Din: . . . . na račun
kupnine, ostanek se izplača . . . . .

Prečitano in v znak soglasja svojeručno podpisano.

kupec. prodajalec.

Za vse spore, ki bi nastali iz tega pravnega posla, izključujeta obe stranki pristojnost rednih sodišč in se podvržeta razsodišču, obstoječemu iz treh razsodnikov, od katerih imenuje vsaka stranka po enega, in sicer izmed oseb, določenih od Hmeljarskega društva za Slovenijo v Zalcu in od Združenja trgovcev za sreze Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju. Seznam razsodnikov se v začetku meseca julija vsakega leta dostavi Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. Razsodnika, ki jih stranki imenujeta, imenujeta sporazumno tretjega razsodnika, ki je prvomestnik. Tudi tretji razsodnik se bo vzel iz razsodnikov, določenih od gori navedenih dveh organizacij. Stranka, ki zahteva razsodišče, mora naznaniti svojega razsodnika nasprotni stranki pismeno. Nasprotna stranka mora sporočiti svojega razsodnika prvi stranki, ki zahteva razsodišče, takoj ali pa najkasneje v treh dneh po prejemu tozadevnega poziva. Prav tako morata izbrati tudi ta dva razsodnika tretjega razsodnika v teku treh dni, sicer ga postavi Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani izmed razsodnikov, določenih od gori navedenih dveh organizacij. Stranka, ki zahteva razsodišče, mora vnaprej položiti za stroške razsodišča pri prvomestniku tisti znesek, ki ga ji ta sporoči, in sicer najkasneje v treh dneh po prejemu tozadevnega poziva. Če stroškovnega predjema predlagajoča stranka pravočasno ne položi in tudi nasprotna stranka na poseben poziv v istem roku ne položi tega predjema, izgubi razsodiščna pogodba za ta pravni posel svojo veljavo. Glede vseh drugih vprašanj veljajo zadevni predpisi c. p. p.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je izjavila, da je gori navedena določila sprejela v smislu uredbe o zbornicah v seznam uzane svojega področja.

PREKMURSKI GLASNIK

Obrtniška predavanja v Murski Soboti. Mariborska poslovalnica zborničnega obrtno-pospeševalnega zavoda v Mariboru je razpisala za Mursko Soboto tridnevni predavalni tečaj za izobrazbo rokodelskih pomočnikov iz Prekmurja in ljutomerskega okraja. Doslej je prispelo od štirih obrtnih zadrug že 65 prijav. Ker še sedem zadrug ni zbralo in poslalo prijav, se pričakuje velik obisk predavanj, ki bodo 8., 9. in 10. julija. V prvih dneh julija bodo predavanja tudi v Mariboru. Na kratko notico v listih se je že doslej prijavilo toliko zanimancev, da bi se predavanja mogla začeti takoj. To je obenem tudi nov dokaz, da so neutemeljene vse trditve, da so rokodelci nedostopni za duševno izobrazbo.

Po 17 letih pisal iz Rusije. Te dni je pisal iz Rusije Ivan Papoki iz Vučje vasi v Prekmurju, ki o njem že od leta 1916. ni bilo nobenega glasu. Mož dela v rudniku blizu Omska in piše, da je v sibirskih rudnikih zaposlenih še več bivših vojnih ujetnikov. Svojci so bili o Ivanu Papokiju prepričani, da je mrtev. Žena Katarina se je dru-

gič omožila, pa ji je drugi mož umrl in zapustil tri otroke.

Strela je ubila mater. Te dni je nastalo nad Hotizo hudo neurje in se je posestnica Ana Horvatova iz Hotize skrila pred dežjem pod kupček sena. Udarila je strela. Možje, ki so bili pod drevesi, so videli, da gori seno. Ko je prenehalo liti, so šli možje, da bi pogasili goreče seno. Ko so ga razmetali, se jim je nudil strašen prizor. Po senom je bila ženska, kateri so že zgoreli nos in obe ušesi. Nesrečnica, ki je štela šele 30 let, zapuša tri otročičke in prav kmalu bi se bil rodil četrti. Nesreča je ljudi zelo pretresla.

Na jugoslovensko-avstrijski meji v Prekmurju tihotapstvo bujno cvete. Te dni so graničarji prijeli več tihotapev, ki so prenašali jajca, orožniška patrolja iz Gornje Lendave je pa prijela znanega tihotapca iz Doličev, ki je iz Avstrije hotel vtihotapiti 20 kg petroleja in še razne druge trošarinske in monopolske predmete.

NAŠI NA TUJEM

SMRT ZASLUŽNEGA WESTFALSKEGA ROJAKA

Bottrop, junij.

Na danes soboto je preminil gosp. Ivan Tojnko, zaslužen in nad vse požrtvovalen društveni delavec, mož poštenjak in zvest sin svoje domovine Jugoslavije. Jugoslovensko delavsko in podporno društvo v Bottropu, ki mu je bil dolgoleten predsednik, ga bo spričo njegove neumorne delavnosti ohranilo za vedno v najlepšem spominu. Kljub svoji hudi boleznii je prav do zadnjega še vedno rad čital «Domovino».

Njegov pogreb se je vršil v sredo 7. t. m. in je pokazal, da je bil naš rajnik Ivan izredno priljubljen ne samo med rojaki, nego tudi med nemškimi domačini. Udeležila so se pogreba številna naša in tudi nemška društva in godba Zveze jugoslovenskih delavskih in podpornih društev iz Stoppenberga. Pokojnik je štel šele 44 let. Po rodu je bil iz Ponikve ob južni železnici. V zadnji pozdrav sta mu izpregovorila ob grobu predsednik Jugoslovenskega delavskega in podpornega društva g. Rudolf Bastič iz Bottropa, ki je položil na grob venec v imenu društva, in Nikola Šentjurc, ki je prav tako v počastitev delavnega pokojnika dal na njegov grob velik venec. Dalje so mu izrekli zadnje pozdrave gg. Mihael Cerar, Jakob Zoré in zastopnik nemškega društva.

Pokojnika bomo obdržali v najlepšem spominu kot rodoljubnega in požrtvovalnega društvenega delavca. Naj mu bo tuja zemlja lahka, njegovim svojcem pa izrekamo iskreno sožalje!

Na izlet v domovino se pripravljajo westfalski, holandski, francoski in belgijski rojaki. Odeljali se bodo iz svojih krajev 24. avgusta jutraj in se bodo vsi vozili do Münchena, a odtam naprej s posebnim vlakom do Ljubljane, kamor prispejo 25. avgusta. Voditelji organizacij, ki se bodo udeležili izleta, bodo imeli v Ljubljani sestanek s predstavniki narodnih in narodno-obrambnih organizacij. Izletniki bodo med drugim obiskali tudi Beograd. Vrnejo se 11. septembra.

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vrší vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Listnica uredništva
Polenšak. Saj nima pomena.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Sirova pogača. Postavi kvasec iz dveh dek kvasa, malo mlačnega mleka in žlico moke. Ko kvasec izhaja, pripravi v skledo 30 dek moke, 6 dek sirovega masla, 5 dek sladkorja, eno jajce, malo soli, malo limonove lupinice, vzhajani kvasec in malo mlačnega mleka. Potem testo s kuhalično dobro mešaj in ga stepaj kakor za krofe. (Testo naj bo zelo mehko, bolj tekoče.) Stepeno testo s prtičem pokrij in postavi za eno uro na toplo, da vzhaja. Pekačo dobro namaži, stresi vanjo testo, ga z roko po pekači razravnaj in napolni s takim-le nadevom: Četrť kile skute (sira) dobro zmešaj ali pa pretlači skozi sito, primešaj eno jajce in malo sladkorja, nato namaži po testu, povrh polij še četrť litra sladke smetane in posuj s sladkorjem. Potem speč. Pečeno in hladno zreži na poljubne kose. Namestu sirovega nadeva vzameš lahko tudi jagode, borovnice (črnice) in vsako drugo sadje, le pri koščicah sadju, kakor črešnjah, marelicah itd., moraš prej koščice odstraniti. Če nadevaš testo s sadjem, posuj sadje vsaj uro prej s sladkorjem in šele potem nadevaj.

Pečena račka z zelenjavo. Ko si raco očistila in oprala, jo razreži na štiri ali osem delov in nasoli. Mast razbeli v kozi, položi razrezane kose na mast in jih v pečici speci, med pečenjem večkrat s sokom polij in obrni. Med pečenjem pripravi zelenjavo, kakor malo ohrovtva, cvetače, korenčka, petršilja, graha, ali sploh zelenjavo, ki nam jo daje letni čas. Vso zelenjavo zreži na rezance, zraven pa tudi malo mladega krompirčka. Vso zrezano zelenjavo stresi k napol pečeni rački, zalij z juho in pokrito dalje duši, da postaneta raca in zelenjava mehki ter se juha pokuha in zelenjava zgosti. Ko je jed gotova, zloži raco lepo na sredino krožnika, okoli pa naloži dušeno zelenjavo. Daš kot samostojno jed na mizo. Če pa hočeš, daš lahko tudi solato zraven. Na enak način moreš pripraviti tudi mlado kokoš, piščanca, purana in gosko. A tudi s telečjim mesom ali z mlado govedino dosežeš okusno jed, ki ne zastaja za perutnino, zlasti je to za tiste, ki ne marajo perutnine.

Praktični nasveti

Z blagom tapecirano pohištvo, to so stoli, divani, fotelji itd., je treba včasih osnažiti, oziroma blago oprati. Da to hitro opravimo in ne poškodujemo oprave, ravnajmo tako-le: V mlačno vodo vlijemo nekoliko kapljic salmijaka, pomočimo krtačo v to tekočino, kos za kosom krtačimo in tako umivamo blago; potem pa zmijemo z gobo, v čisti vodi pomočeno in iztisnjeno, naposled še zbrišemo s suho krpo. Ko smo tako umili divan ali stol, ga postavimo na zračen prostor, kjer ni prahu, da se posuši. Seveda ne smemo blaga toliko zmočiti, da bi se zmožile vzmeti, ki bi potem rjavale. Če pa je blago zelo umazano, lahko vzamemo pri umivanju tudi nekoliko dobrega mila.

Kako si same pripravimo tekočino za kodranje las. Za to potrebujemo: 15 gramov pepelike, 30 gramov glicerina, 5 gramov salmijakovega evel 750 gramov rožne vode in 200 gramov vode iz oranžnih cvetov. Vse to skupaj dobro zmešamo in si s tem povlačimo lase. Kodranje bo zelo dolgo in dobro držalo.

Lesnega črva preženemo iz pohištva tako-le: Vse vidne luknjice, ki jih je naredil lesni črv, je treba izpihati, da se odstrani lesna moka, t. j. zgrizeni les. Potem vbrizgamo z malo brizgalko po možnosti v vsako luknjico kreozotovega olja, luknjice pa dobro zamašimo z voskom. Tako se črv spričo kreozotovega olja in zamašenih luknjic zaduši.

Stenice preženemo iz tapeciranega pohištva z žveplom. Okuženo pohištvo enostavno zažveplja-

mo in tako uničimo ves mrčes z zarodom vred. Žvepljanje ne škoduje pohištvu prav nič, le pravne barve svilenih prevlek bi nekoliko zbledela spričo žvepljanja. Žveplo pa škoduje zlatim, odnosno pozlačenim okvirom slik in zrcal. Okvire moramo pri žvepljanju odstraniti. Ker pa se ta mrčes najrajši skriva za okviri, je priporočljivo, da sliko ali zrcalo razderemo, dobro osnažimo in namažemo s trpentinom, hrbet slike pa zalepimo s papirjem, da preprečimo mrčesu dostop.

ZANIMIVOSTI

× **Eksplodzija bombe v Vatikanu.** V nedeljo je oddal neznanec pred vhodom v Petrovo baziliko nameščencu, ki spravlja fotografične aparate, palice in drugo ročno prtljago obiskovalcev, majhen zavoj v shrambo. Zavojček se je kmalu nato razpočil, pri čemer so bile tri osebe huje ranjene, neka deklica pa je dobila lažje poškodbe. Vsi ranjenci so Italijani. Petarda ni bila v kovinastem omotu, tako da ni povzročila nobene škode na zidovju. Pok se ni čul niti po notranjosti Petrove cerkve. Govorice, da je bilo pri tej eksploziji več oseb ubitih, so neresnične.

× **Svatba bivšega španskega prestolonaslednika.** Te dni je bila v Lausanni svatba princa Asturskega, ki je sin bivšega španskega kralja Alfonza XIII. Bivši španski prestolonaslednik se je poročil z Edelmiro Sampedro, državljanko države Kube. Princ se ni hotel ukloniti volji svojega očeta in se je rajši odpovedal svojim pravicam, kakor ljubezni in zakonski zvezi. Oče mu je bil dal še 10 dni čara za odločitev, ali ostane prestolonaslednik, čeprav zaenkrat samo na papirju, ali pa se poroči s svojo izvoljenko. Princa so oblegali zadnje dni v Lausanni zlasti ameriški in angleški novinarji, da bi prvi oznanili svetu, da se je Asturski princ odrekel španskemu prestolu. Pred 14 dnevi je poslal bivši kralj Alfonz v Lausanno svojega tajnika, da bi v zadnjem trenutku preprečil nezaželjeno zakonsko zvezo. Princ je brez oklevanja podpisal listino, ki se z njo odreka pravicam do španskega prestola. Po poročnih obredih na lausanskem magistratu in v katališki cerkvi sta odpotovala zakonca v Francijo.

× **Milijonarji izumirajo.** Po vsem svetu je začelo število milijonarjev padati. Časi milijonarjev so minili in vse kaže, da za kupičenje denarja ne bo več ugodnih razmer, tudi če bi se svet rešil iz hude gospodarske stiske. To bodo seveda obžalovali tudi davčne uprave. Tam, kjer je mnogo milijonarjev, je tudi poslovanje davčnih uprav lahko. Strokovnjaki pravijo, da za zbiranje milijonov dolgo ne bodo razmere tako ugodne, kakor so bile v dobrih starih časih. John Rockefeller se je rodil kakor nalašč v najugodnejšem času. Toliko bogastva menda še ni nihče zbral, kdor je začel z malim. Rockefeller je začel bogateti s petrolejem, ki so ga takrat ljudje še splošno rabili.

× **Delavec je ustrelil svojo ljubico, njenega očeta in sebe.** Nedavno se je odigrala v Hrvatski Novi vasi na Moravskem pretresljiva žaloigra ljubosumnosti, ki je zahtevala tri človeške žrtve. V hišici delavske naselbine je stanoval delavec 50letni Josef Foltyn s svojo 19letno hčerko Vlasto. Dekle je imelo že dve leti ljubavno razmerje z delavcem Martinom Mavričem iz Hrvatske Nove vasi. Mavrič je stanoval pri svoji stari materi in ker se je skoro vsak dan vračal od svoje ljubice šele pozno v noč, ga je stara mati karala in često sta se prepirala. Mavrič se je naposled vednih prepirsov naveličal in hotel se je oženiti. V ta namen se je preselil v Foltynovo hišico. Poroka naj bi se vršila prihodnji mesec, ko bi izpolnila Vlasta 20. leto. Mavrič je bil pa zelo ljubosumen in je večkrat zagrozil svoji izvoljenki, da bi jo takoj ustrelil, če bi ga nehala ljubiti. Usodnega dne sta napravila zaljubljenca izlet v bližnjo vas, odkoder sta se pozno ponoči vrnila sprta. Tudi doma sta se hudo sprla in v prepir je posegel dekličin oče. Nazadnje se je fant pomiril,

legel je in spal do jutra. Ob osmih je vstal, ni pa šel na delo kakor po navadi, nego se je napravil v praznično obleko in odšel zdoma, ne da bi povedal, kam je namenjen. Popoldne se je vrnil in se spet sprl s svojo izvoljenko. Potem je odšel v svojo podstrešno sobico, kjer se je mudil dobrih deset minut. Ko je prišel ves iz sebe nazaj, je pričel streljati z revolverjem po Vlasti. Ko je stari Foltyn zaslišal v sosedni sobi strele, je takoj planil iz hišice in hotel pobegniti. Mavrič ga je pa dohitel na pragu in iz neposredne bližine trikrat ustrelil proti njemu. Ena krogla ga je zadel v roko, druga v glavo, tretja pa v srce. Zadnji dve rani sta bili smrtni, tako da je Foltyn takoj obležal mrtev. Besneči Mavrič je ta čas zagledal skupino kmetov, ki so bili prihiteli na strele od vseh strani k Foltynovi hišici. Brž je zaklenil vrata in v naslednjem trenutku je počil še en strel. Ko so kmetje vlomili vrata, so zagledali grozen prizor. V kuhinji na tleh je ležal ves okrvavljen Mavrič, v sosedni sobi na postelji pa Vlasta s tremi smrtnimi ranami v glavi. Poklicali so zdravnika, ki je Vlasto in Mavriča ohvežal ter odredil, da so ju takoj prepeljali v bolnišnico. Nesrečno dekle pa zdravniške pomoči ni več potrebovalo, ker je že med prevozom v bolnišnico umrlo. Mavrič je imel poškodovane možgane in je umrl kmalu po prevozu v bolnišnici. Foltynu je umrl pred tremi tedni sinček, ki je imel vnetje možganske mreže, t. j. meningitis. Gove rodbine ni ostal nihče živ.

× **Sleparska žena.** Pred sodiščem pešči se je morala te dni zagovarjati mlada žena Jožefa Szarazejeva, obtožena sleparstva z zakonsko zvezo. Pomladi leta 1931. je bila v bolnišnici, kjer se je seznanila s 33letnim Karlom Fandlom, ki je hodil obiskovat svojo mater. F. Szarazejeva zvedela, da živi Fandl v dobrih gmotnih razmerah, se je zlagala njegovi materi, da je vdova po načelniku gasilcev in da ima lepo pokojnino, za katero ji izplačajo na roko 8000 pengov, če se omoži, poleg tega pa je lagala, da ima hišo, 35 oralov zemljišča in 10.000 pengov v hranilnici. Menila je tudi, da bi se rada omožila s Karlom. Fandlu je bila mlada žena všeč in ko je prišla iz bolnišnice, je bila v njegovi hiši dobro došel gost. Podjetna žena je znala gostoljubnost dobro izkoristiti. Takoj se je zaročila s Karlom in medeni tedni so se pričeli že pred poroko. Szarazejeva je porabila to priliko, da je izvabila precej tisočakov ne samo od sorodnikov svojega ženina, temveč tudi od njegovih znancev, ki se je po naključju seznanila z njimi. Ženin bi bil rad videl njeno posestvo, nji se pa z ogledom ni mudilo. Naposled je odpotoval sam v Nagykörs, kjer je ugotovil, da je Szarazejeva navadna sleparka. Njen mož še živi in ni načelnik gasilcev. Sleparsko ženo je takoj postavil pod kap in ovdil sodišču, ki jo je obsodilo na tri mesece zapore.

× **Konec babilonskega stoipa.** Staroveški Babilon je štel dva milijona prebivalcev in je bil največje mesto svoje dobe, kakor je sedaj London. Babilon je pa imel tudi nekaj ameriškega, 90 m visok stolp s sedmimi nadstropji, ki je bil prvi nebotačnik na svetu, poleg tega pa največjo stavbo sveta, Mardukov hram, kraljevsko palačo in več palač bogatih industrijev in veletrgovcev. Babilon je bil znan tudi po svojem kipečem družabnem življenju, razkošju in razvratu. Kako so skrbeli Babilonci za promet, so pričale široke ulice, kakršne ima malokatero moderno mesto. Babilon je imel tudi izvrstno kanalizacijo in vodovod. Hrami in palače iz opeke so bili obloženi s ploščicami krasnih barv. Babilonski stolp, ki se zdaj pečata z njim raziskovalca profesor Unger in arhitekt Koldaway, je bil po starih pismenih virih približno tak, kakor ga je bil opisal Herodot leta 455. pred Kristusom, ko se je sam povzpel nanj. Kdaj so Babilonci zgradili ta stolp, ni točno znano. Na vrhu je bil hram, ki so ga rabili kot zvezdarno. Prvič se omenja babilonski stolp v sedmem stoletju pred Kristusom. V stolp so vodila tri stopnišča. Znamenita je bila zvezdarna pri Mardukovem hramu, kjer so imeli kip boga iz čistega zlata. Babilonski stolp je za-

čel razpadati s propadanjem Babilona. Ko je hotel Aleksander Veliki leta 331. pred Kristusom obnoviti napol porušeno mesto, je bil stolp že v razvalinah.

× **Razbojniki oboroženi s strojno puško.** Novo grozno razbojništvo je te dni razburilo ves New York. Pred malo kavarno se je ustavil avtomobil, ki ga je zapustilo pet do glave oboroženih razbojnikov. «Vsi noter!» so zaklicali kavarniškim gostom, ki so hoteli pobegniti skozi vrata. Sedem navzočih, med njimi tudi neki 15letni deček, se je moralo pokoriti. Razbojniki so jih obrnili z obrazi proti zidu in sprožili prenosno strojno puško. Ko so izžrpali vse naboje, so nemoteno odpotovali s svojim avtomobilom. Tri žrtve so mrtve. Ves zid v kavarni je preluknjan. Poročilo o umoru naglašuje, da so vzrok klanja stari računi med sovražnimi tolpami tihotapev.

× **Z zlatom si odkupujejo starost.** V Indiji obstoji ljudska vera, da je odmeril Stvarnik človeku samo 60 let življenja. Oni, ki so prekoračili to mejo, a hočejo zdravo in srečno živeti naprej, se morajo odkupiti s težo zlata. Starec mora na tehtnico, medtem ko nalagajo v drugo skledo zlato, ki ga odtehta. Ves ta denar dobivajo siromaki, ki potem molijo za dobrotnika in uresničijo njegovo željo. Slični obredi so dokaj redki, ker mnogo stanejo. Zato so se zbrali 28. maja v Rao Bagaduru v Indiji tisoči beračev, ki so izvedeli, da se hoče odkupiti na svoj 60. rojstni dan bogatin Ganga Radžu, lastnik velike banke. Ganga Radžu je jako rejen in je moral žrtvovati ogromno vsoto, v naši vrednosti skoro dva milijona dinarjev. Vse to zlato so odnesli berači, ki so glasno priporočali dobrotnika nebesom.

× **Cinkaste vojake zbira.** Upokojeni podpolkovnik Viljem Teuber si krajša čas na poseben način. Izdeluje namreč cinkaste vojake, delno jih pa tudi kupuje in zdaj jih ima že 180.000. V svoji obilni zbirki nima samo vseh vrst orožja modernih armad, temveč tudi zgodovinske armade. Na nedavni razstavi na Dunaju je razstavil 1000 cinkastih vojakov v prizoru, ki kaže, kako so bili leta 1715. pred vrati Dunaja sprejeti turški odposlanci. Uniforme in vse podrobnosti so zgodovinsko točno posnete. Teuber jih je izdelal po osnutkih slikarjev in kiparjev, ki so mu pripravili modele. Po osnutkih je napravil votle figure in z njimi vlival vojake. Sam jih je tudi poslikal. Teuberjeva zbirka obsega vojake od najstarejših časov do moderne dobe, pa tudi odlične vojskovodje vseh časov. Tako vidimo cinkastega Napoleona, princa Evgena, turškega sultana Kara Mustafa, ki je oblegal Dunaj, grofa Rüdigerja Starhemberga, ki je branil Dunaj, in mnoge druge. Pri Napoleonu ima Teuber tudi njegovo armado, seveda tudi Napoleonove Mameluke, pri katerih je prekosil celo Napoleona, ki jih je imel samo 120, medtem ko jih ima on 140. Ogromna zbirka cinkastih vojakov pa ni samo delo Viljema Teuberja. Že oče mu je zapustil 35.000 vojakov. Strast je torej dedna in Teuberjev oče je celo umrl s cinkastim vojakom v roki in ko so mu ga vzeli iz otrple roke, so opazili, da je držal v njej huzarja polka, ki je pri njem služil sedanji lastnik zbirke.

× **Molk povod za ločitev zakona.** V Franciji so imeli nedavno zanimivo ločitev zakona. Sodišče v nekem francoskem mestu je moralo obravnavati spor med dvema zakoncema, ki sta se hotela ločiti, pa je priznalo, da je molk enega zakonca z gotovimi pogoji zadosten razlog za ločitev zakona. Zadostuje, da mož ali žena trajno in namerno molči, pa lahko zahteva drugi zakonec ločitev zakona. V našem primeru mož namerno ni govoril z ženo več let, čeprav sta živela skupaj. Izpregovoril ni z njo niti tedaj, ko ji je dajal denar za gospodinjstvo. V takih primerih je položila žena prazno denarnico na njegovo pisalno mizo; mož je po njenem odhodu prišel v pisarno, položil v denarnico nekaj bankovcev in odšel, potem je pa prišla žena po denar. Francoski listi pišejo, da je to prvi primer, da je bil zakon ločen zaradi molka enega zakonca.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pred sodiščem.

Sodnik: «Obtoženec, ali priznate, da ste vrgli svojo ženo skozi okno?»

Obtoženec: «Seveda priznam, gospod sodnik, toda izvolite pomisliti, da sem ravnal v silni razburjenosti.»

Sodnik: «To vas nikakor ne opravičuje. Pomislite vendar, kakšno nesrečo bi bili zakrivil, če bi šel tisti trenutek kdo mimo vaše hiše.»

Pri zdravniku.

Žena: «Gospod doktor, kaj naj storim proti živčni bolezni svojega moža?»

Zdravnik: «Oba morata odpotovati.»

Žena: «Kam pa?»

Zdravnik: «Vsak v drugo smer...»

Da bo krajše.

Učitelj v šoli: «Jaz nisem jedel, ti nisi jedel, on ni jedel, ona ni jedla, Lojzek, ponovi to.»

Lojzek: «Nihče ni jedel, gospod učitelj.»

Ne dá se prepričati.

Učitelj: «Tonček, nehaj se pretepati s tem paglavcem. Pametnijsi popusti.»

Tonček: «To vem, toda ta fant mi noče verjeti, da sem pametnijsi.»

Tudi priče.

Sodnik: «Saj nima pomena, da bi tajili. Imam pet prič, ki so vas tam videle.»

Obtoženec: «Jaz vam pa privedem 30 prič, ki me tam niso videle.»

Včasih ni prosil.

Gospodinja: «To vendar ni lepo, da tako zdrav in močan mož prosil za denar.»

Bersč: «Dà, dà, nekaj za denar nisem prosil, a sem bil zato zaprt mesec dni...»

Neprijetna zadeva.

Dušan: «To je grozno, da je Vera razdrla zaroko z menoj.»

Branko: «No, le potolaži se, saj jo boš kmalu pozabil.»

Dušan: «Ne, kmalu je ne bom pozabil, ker sem ji kupil mnogo daril na obroke...»

Lahka naloga.

Učitelj: «Povej nam, Jakec, kaj bi storil, če bi moral razdeliti 13 jabolk med 14 součencev. Pomisli dobro, naloga je težavna.»

Jakec: «Kaj še, gospod učitelj, prav nič ni težavna. Jaz bi jabolka skuhal in napravil iz njih marmelado...»

Dober nasvet.

A: «Rada bi imela gladke, mehke, bele roke. Svetujte mi, kaj naj delam.»

B: «Ničesar.»

V šoli.

Katehet: «Kako se glasi četrta božja zapoved?»

Mihec: «Spoštuj svojega očeta...»

Katehet: «No, naprej!»

Mihec: «Gospod katehet, moj oče je ločen...»

Škoda.

A: «Zakaj si tako žalosten, prijatelj?»

B: «Ali si že slišal, da tujih dolgov ni treba plačevati?»

A: «In to te je tako potrlo?»

B: «Kako bi me ne, ko pa imam same domače dolgove...»

Nehvaležnost plačilo sveta.

Mlad zdravnik: «Pomislite, ženica, kako nehvaležni so prijatelji. Eden, ki si je pri nas na večerji pokvaril želodec, se je šel zdraviti k mojemu konkurentu.»

V šol.

Učiteljica vpraša deklico, zakaj se piše drugače kakor njena mati.

«Zato, ker se je moja mati omožila, jaz pa ne», se je glasil odgovor.

Zahvala.

Tudi jaz sem prejel hranilno posojilo od Hranilne posojilnice «Moj Dom» v Ljubljani, Tyrševa cesta št. 31/I., s katerim sem si kupil posestvo v Hrastju pri Grosupljem. Najbolj me veseli, da plačam za posojilo samo 2½ % na leto in da ga lahko vračam v izredno majhnih obrokih.

Zato izrekam zadrugi «Moj Dom» zahvalo in vsakomur svetujem, naj takoj pristopi k njej.

Pečnik Alojzij, posestnik, Hrastje št. 6, pošta Grosuplje.

MALI OGLASI

Hišo z vrtom in sadonosnikom 173 dam v najem. Jurkas, Sela št. 16, pošta Dobova.

Zastopnike išče posojilnica

za obisk privatnih strank za zaključevanje posojil. Ponudbe sprejema: «Kreditna zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Znamki za odgovor! 158

Poceni posojila

počenshi od dva tisoč dinarjev do pet sto tisoč dinarjev za vse svrhe, stano e in poklice, odplačljivo v malih mesečnih obrokih, dajejo: «Stavbne Mobilne Zadruga», Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. Iščejo poverjenike. 158

Zahvala.

Podpisani se najiskreneje zahvaljujem

Ljudski Samopomoči v Mariboru

za točno izplačilo privadajoče podpore, ko mi je umrla stara mati, g. Terezija Gorza, in priporočam vsakomur to posmrtno zavarovalnico, ki je posebno v sedanjih hudih časih neprecenljive vrednosti.

V Čepincih, dne 10. junija 1933.

Imre Časar.

GOLŠA, DEBEL VRAT

je obolenje ščitne žleze, ki je je treba pravočasno zdraviti, ker se sicer delovanje tega važnega organa v njegovi funkciji kot zaščita proti strupom vse bolj ovira, zaradi česar nastopijo zelo neprijetni, a često tudi nevarni pojavi. Zdravniška znanost je ugotovila, da delujejo soli, ki vsebujejo jod, izredno dobro pri raznih oblikah golše. Mnogostevilni bolniki so ugotovili pri uporabi zelo preprostega

DOMAČEGA ZDRAVLJENJA S PITJEM nagel in povsem neškodljiv vpliv na bolezen. Vsakdo, ki ima golšo ali debel vrat ali otečene žleze, naj zahteva našo knjižico, ki jo pošljemo

VSAKOMUR BREZPLAČNO.

Zadošča dopisnica.

Poštno zbiralno mesto:

Georg Fulgner, Berlin-Neukölln, Ringbahnstrasse 24, Abt. P. 91.

132